

Verksamhetsberättelse 2023

Social- och omsorgsnämnden

Innehåll

Innehåll

Innehåll

Bedömning och analys	4
Analys av verksamhetens resultat, ekonomi och personal.....	4
Förväntad utveckling.....	5
Ekonomi.....	6
Nämndens verksamheter, nettokostnader bokslut 2023 jämfört med bokslut 2022	6
Nämndens intäkter och kostnader 2023 jämfört med 2022.....	7
Ekonomiska tabeller.....	8
Investeringar	12
Uppföljning av mål och inriktning.....	13
Målredovisning	13
Strategiska utvecklingsuppdrag	16
Uppföljning av nämndens verksamhet.....	19
Volymtal, personalstatistik och nämndindikatorer	22
Volymutveckling	22
Kommentar	22
Personal	23
Personal utförarsektorn.....	23
Nämndindikatorer.....	24
Politiska styrdokument som nämnden har aktualitetsprövat	30

Övriga bilagor

- Bilaga 1 Uppföljning av lokalförsörjningsplan
- Bilaga 2 Internkontrollrapport
- Bilaga 3 Uppföljning av förvaltningens verksamhetsplan

Nämndens uppdrag

Nämndens uppdrag

Nämndernas uppdrag regleras i Linköpings kommuns reglemente, för social- och omsorgsnämnden som tillhör sektor välfärd och socialpolitik är uppdraget:

Nämnden ska inom kommunen svara för myndighetsutövning och verkställande enligt:

- socialtjänstlagen, förutom avseende personer som är 65 år och äldre samt avseende försörjningsstöd och hemtjänst oavsett ålder
- socialtjänstlagen, socialpsykiatri oavsett ålder
- socialtjänstlagen, missbruksvård oavsett ålder
- socialförsäkringsbalken
- lag med särskilda bestämmelser om unga
- lag om vård av missbrukare i vissa fall
- lag om mottagande av asylsökande
- mottagande av ensamkommande barn
- brottsbalken
- lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
- föräldrabalken
- namnlagen
- äktenskapsbalken
- lag om stöd och service till vissa funktionshindrade
- lotterilagen
- alkohollagen
- körkortslagen
- nikotinlagstiftningen, utom den tillsyn som ankommer på bygg- och miljönämnden
- kontroll enligt lag om handel med vissa receptfria läkemedel
- lag om allmän försäkring
- lag om allmänna barnbidrag
- lagen om medling med anledning av brott
- övriga till området hörande lagar, förordningar och föreskrifter

För personer som är under 65 år svarar nämnden även för:

- utprovning och förskrivning av personliga hjälpmedel till personer under 65 år
- kommunal hälso- och sjukvård samt ledning av kommunal hälso- och sjukvård inom nämndens ansvarsområde
- rekrytering och utbildning av familjehem, kontaktfamiljer och kontaktpersoner
- fördelning av föreningsbidrag

Nämnden ska besluta om utdelning i vissa donationsstiftelser med sociala ändamål.

Nämnden ska verkställa uppdraget genom beställning eller eget utförande under förutsättning att utförandet av verksamhet till stor del bedrivs i egen regi och/eller inte bedöms lämplig för konkurrensutsättning.

Bedömning och analys

Verksamhetsberättelsen är en uppföljning av social- och omsorgsnämndens samlade verksamhet för 2023 utifrån bl.a. reglemente, internbudget och förvaltningens verksamhetsplan. Utifrån uppföljningen och revisionsberättelserna för nämnder och styrelser prövar kommunfullmäktige frågan om ansvarsfrihet i styrelser och nämnder. Genom en uppföljning utifrån mål och resultat kan slutsatser dras för att ta fram planer och aktiviteter för fortsatt utveckling. Syftet med uppföljning är att säkerställa att verksamhetens resurser används till det som avsetts, få god ekonomisk kontroll och att säkerställa att verksamheten bedrivs inom tilldelade ramar och i linje med målen för god ekonomisk hushållning.

Analys av verksamhetens resultat, ekonomi och personal

Vid social- och omsorgsnämndens sammanträde i mars fastställdes internbudget och verksamhetsplan för 2023. Uppdragen och aktiviteterna i verksamhetsplanen är till största delen genomförda under året.

Inom socialtjänstens område pågår flera nationella utredningar med förslag på förändringar inom social- och omsorgsnämndens ansvarsområde. Ny socialtjänstlag beräknas träda i kraft under 2025, och kommer att kräva planerings- och omställningsarbete inom ramen för social- och omsorgsnämndens ansvarsområden och budget. Andra omfattande förslag på förändringar är förslaget om att personlig assistans i sin helhet ska övergå till staten, Försäkringskassan, samt förslag om ny lagstiftning inom missbruks- och beroendevården.

Den samorganiserade socialtjänsten i Skäggetorp, där myndighet (SOF) och utföraren (Leanlink) arbetar i nära samverkan, har uppnått positiva resultat, dels genom att socialtjänsten kommer in i ett tidigare skede, dels genom att samverkan stärkts med andra aktörer i området. Samverkan med polisen har även föranlett ingripande insatser i form av dygnsplaceringar, för att bryta rekryteringen av unga personer till de kriminella gängerna, vilket haft en direkt påverkan på nämndens ekonomi.

Social- och omsorgsnämnden beslutade i juni om ett inriktningsbeslut avseende Nära socialtjänst, där kommunen delas in i fyra geografiska områden. Samma månad beslutade kommunstyrelsen om en ny nämnds- och förvaltningsorganisation som ska träda i kraft den 1 januari 2024. Arbetet med att verkställa den nya förvaltningsorganisationen pågår och behöver ske parallellt med genomförandet av nära socialtjänst i fyra geografiska områden, som är en del i den nya förvaltningsorganisationen.

Åtgärder är vidtagna för att komma till rätta med personalomsättningen inom förvaltningen. Inom avdelningen barn och unga har åtgärderna inte haft önskad effekt, utan personalomsättningen är fortsatt hög, vilket påverkar handläggningstider och medarbetarnas arbetsmiljö. Inom avdelning vuxna har personalsituationen stabiliserats.

Mot bakgrund av social- och omsorgsnämndens budgetavvikelse har en åtgärdsplan i samverkan med Leanlink arbetats fram under första halvåret 2023. Åtgärdsplanen beslutades av nämnden i augusti.

Under hela 2022 minskade antalet dygnsplaceringar av vuxna. Trenden har fortsatt under 2023, vilket har en positiv påverkan på nämndens kostnader avseende vuxna. Arbeta har bedrivits under året med att ställa om från konsulentstödda till arvoderade familjehem. Totalt har behoven och volymerna ökat men samtidigt har konsulentstödda familjehem minskat och behovsökningarna har tagits om hand av egna arvoderade familjehem. Totalt har behovet av dygnsplaceringar för barn ökat kraftigt 2023 och påverkar resultatet negativt.

Händelser av väsentlig betydelse

Under verksamhetsåret har en gruppbostad startats i Lingham. Gruppboenden omfattar sex platser och verksamheten drivs av en privat utförare. Starten av verksamheten har en positiv inverkan på möjligheten att verkställa beslut om plats i särskilt boende.

Omställningen av verksamheten på akutboende Stallgården har genomförts. Omställningen har gjorts mot bakgrund av beslut om vite enligt inspektionsmeddelande från Räddningstjänsten. Omställningen

berörde 13 personer. Kravet på omställningen har en direkt påverkan på förvaltningens möjligheter att verkställa beslut om akutboende, särskilt för personer med beroendeproblematik och samsjuklighet.

Under verksamhetsåret har förvaltningen arbetat med flera ärenden i relation till Inspektionen för vård och omsorg, IVO. Dels avseende barn- och ungdomsboendet Pysslingen och dels genom tillsyn avseende barns delaktighet vid omplaceringar. När det gäller ärendet Pysslingen meddelade IVO förbud att driva verksamheten. Detta innebar att för det enskilda barnet har individanpassad insats utformats. Förvaltningen inväntar IVOs slutliga beslut i ärendet. I ärendet, tillsyn avseende barns delaktighet vid sammanbrott, har en handlingsplan med åtgärder tagits fram och IVO beslutade 2023-11-27 att avsluta tillsynen med hänvisning till att åtgärderna bedömdes adekvata.

Nämnden har ansvar för att verkställa beslut enligt gällande lagstiftning inom SoL och LSS. Inom området LSS och socialpsykiatri har det under verksamhetsåret varit svårt att verkställa beslut om insatserna daglig verksamhet och boende (vuxna och barn och unga). Svårigheterna kan förklaras med ökad komplex behovsbild hos brukare samt kapacitetsbrist avseende boendeplatser. Mot bakgrund av att insatser inte kan verkställas har IVO begärt yttranden i ett antal ärenden samt även meddelat beslut om utdömmande av vite.

Ett omfattande omställningsarbete pågår gällande särskilt boende inom SoL och LSS med målsättningen att ge personer möjlighet att flytta från sitt särskilda boende (gruppboende/ serviceboende) och istället få stöd i ordinärt boende. Målsättningen är ökad självständighet på individnivå, ett effektivare nyttjande av nuvarande platser samt frigöra platser för personer som idag väntar på verkställighet av beslut om plats i särskilt boende. I ett mer långsiktigt perspektiv är målsättningen att kunna revidera beslutad lokalförsörjningsplan.

Under året har samhällsutvecklingen med koppling till gängkriminalitet påverkat nämndens arbete. I oktober tillsattes en förstärkt ledning, för att samordna frågorna i ett förvaltningsperspektiv, vilket också blev en del i en nationell samordning kring frågorna. En direkt påverkan syns i de ökade kostnaderna för dygnsplaceringar barn och unga.

Ekonomi, belopp i mnkr

Ekonomi	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse	Bokslut 2022
Verksamhetens nettokostnader	1 777,5	1 724,6	-53,0	1 670,6
Investeringar, netto	1,8	1,0	-0,8	0,6

Kommentar

Resultatet för SON i årsbokslutet 2023 blev -53 miljoner kronor, vilket är en avvikelse från budget med -53 miljoner kronor och från prognos med -13 miljoner kronor. Avvikelsen från budget ligger framförallt inom LSS-verksamheten och inom IFO Barn- och ungdomsvård.

Förväntad utveckling

Inom Barn och unga fortsätter orosanmälningarna att öka, jämfört med tidigare år. Även antalet utredningar har ökat under hösten, jämfört med föregående år. Socialtjänst Skäggetorp erbjuder insatser på service (ej biståndsbedömda insatser) i högre grad än inom andra områden, vilket underlättas av att myndighet och utförare arbetar i nära samverkan. Handläggningstiderna inom hela socialtjänsten är fortsatt långa, vilket till största delen beror på att den höga personalomsättningen fortsatt under året. Olika utvecklingsprojekt pågår inom avdelningen för att korta handläggningstiderna, vilket gett resultat. På utförarsidan är det väntetider till vissa insatstyper. Biståndsbedömda insatser prioriteras alltid före serviceinsatser.

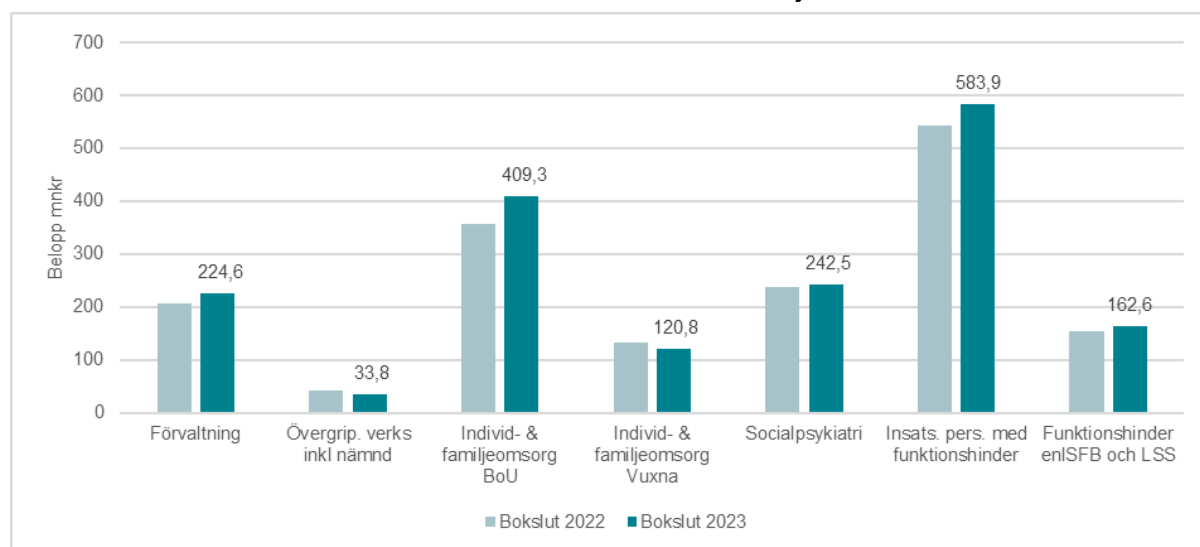
Dygnsvård Barn och unga visar ett underskott, i relation till budget. Under andra kvartalet ökade antalet placeringar med kopplingar till kriminella nätverk. Grund för placering var både utifrån barn och ungas egna beteenden samt även utifrån ett skyddsbehov för hela familjer. De kriminella nätverken rekryterar aktivt bland barn och unga, särskilt flickor, där hot riktas gentemot barn och deras familjer, om de inte fullföljer sina åtaganden. Dessa placeringar har lett till ökade kostnader. Av den totala kostnaden 2023, för placeringar inom HVB, stödboende och SiS, är 40,8 miljoner kronor kopplade till gängkriminalitet vilket motsvarar 22,1 %.

Den framtagna "Familjehemsstrategin", syftar till att minska antalet konsulentstödda familjehem till förmån för egna familjehem. Arbetet har gett resultat och andelen konsulentstödda familjehem i relation till egna familjehem har minskat till 29%, jämfört med 39% föregående år. Det finns dock fortsatt brist på familjehem, vilket kan påverka nämndens kostnader på sikt, om vi inte lyckas rekrytera fler egna familjehem. Samhällsutvecklingen kring gängkriminella har skapat oro, vilket även försvårat rekryteringen av familjehem

Arbetet med att prognostisera behov av insatser behöver utvecklas och förbättras när det gäller insatser inom ramen för LSS. Det arbetet är påbörjat. Bedömningen är att det under 2024 kommer att finnas en fortsatt verkställighetsproblematik för vissa insatser som exempelvis boende och daglig verksamhet.

Ekonomi

Nämndens verksamheter, nettokostnader bokslut 2023 jämfört med bokslut 2022

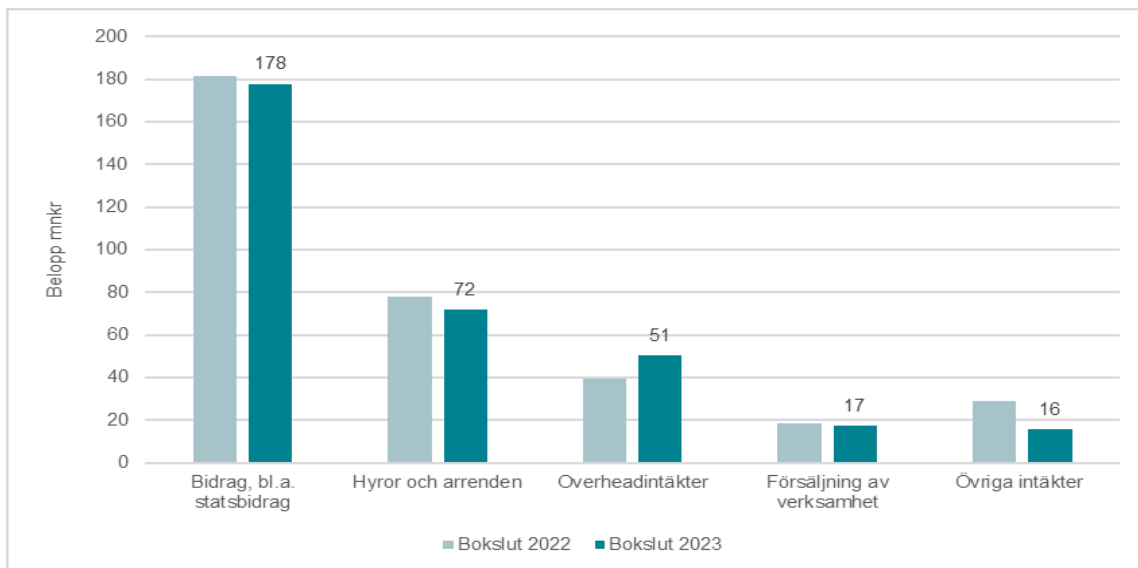

Analys och kommentar

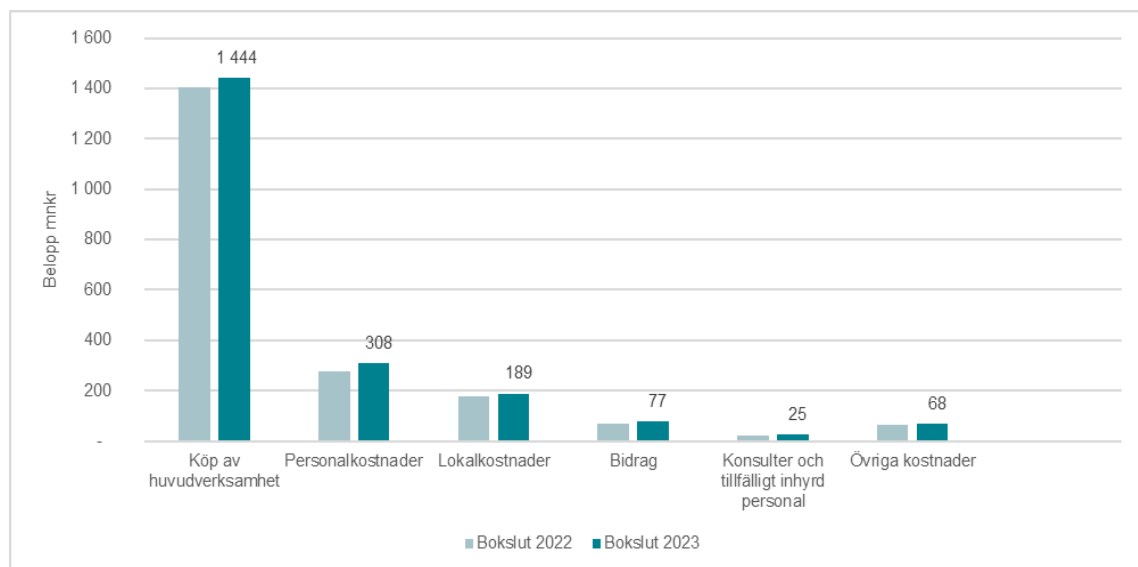
Förvaltningskostnaderna har ökat med 19 miljoner kronor (9%), dels genom ökad bemanning inklusive bemanningskonsulter på mottagnings- och utredningsenheterna för att hantera ökat antal ärenden, dels genom uppstarten av Nära socialtjänst i Skäggetorp. Övergripande verksamhet minskar med 8 miljoner kronor (-19%) på grund av högre statsbidrag och lägre kostnader för boendeenheten. IFO Barn och unga ökar med 53 miljoner kronor. Det beror på att kostnaden för placeringar ökar kraftigt (24 miljoner kronor) men även att vissa kostnader omklassificerats från socialpsykiatri till IFO Barn och unga (ca 12-15 miljoner kronor). IFO vuxna minskar med 11 miljoner kronor (-8 %). Socialpsykiatri ökar med 4 miljoner kronor (2%), där 12-15 miljoner kronors minskning är en korrigering av kategoriseringen av områdesbaserade insatser. Insatser personer med funktionshinder (LSS) ökar med 42 miljoner kronor (8 %), vars orsaker förklaras i analysen till Resultat 2023 nedan.

Nämndens intäkter och kostnader 2023 jämfört med 2022

Intäkter

Kostnader

Analys och kommentar

Bidrag, bland annat statsbidrag ligger något lägre än 2022, vilket framförallt beror på att redovisningssätt ändrats för länssamordningen, något som dock inte påverkar resultatet. Hyror och arrenden minskar och är kopplat till flyktmottagande. Overheadintäkterna har ökat på grund av ändrad redovisning där fler kostnader inkluderas i overhead. Av samma orsak minskar övriga intäkter med drygt 8 miljoner kronor. Därutöver såldes 2022 ett antal bostadsrätter för 5,1 miljoner kronor.

Köp av huvudverksamhet ökar med 39 miljoner kronor (2,8 %), i den ingår ökade kostnader genom höjt omsorgsprisindex (OPI¹), en kraftig ökning av dygnsplaceringar Barn och unga men även en minskning genom flytt av familjehem från konsulentstödda till arvoderade och dygnsplaceringar vuxna. Ändrade redovisningsprinciper för länssamordningen gör att kostnaden är 19 miljoner kronor

¹ OPI = Omsorgsprisindex är framtaget tillsammans med Vårdföretagarna och Sobona. Det är ämnat att användas vid upphandling av verksamhet inom Kommunals löneavtalsområde.

lägre än 2022. I jämförbara termer exklusive länssamordningen är ökningen 58 miljoner kronor (4,3 %).

Personalkostnader ökar med 31 miljoner kronor (11,3 %). Den största delen beror på att arvoderade familjehem och akuthem ökar både i volym och ökade arvodesnivåer, +13 miljoner kronor (29 %). Därutöver syns här införandet av Nära socialtjänst i Skäggetorp och att det varit mer stabil bemanning på avdelning barn och unga samt avdelning vuxna. Social- och omsorgsförvaltningen har också kompletterat med tjänster som säkerhetssamordnare och jurister.

Lokalkostnader ökar med 10 miljoner kronor (5 %) vilket beror på kraftigt ökade hyror och elkostnader, nytt gruppboende samt flyttkostnader till Repslagaregatan 6. Bidrag har ökat med 6 miljoner kronor (9%) då kostnaderna för personlig assistans enligt SFB (Försäkringskassan) ökat. Kostnader för bemanningstjänster har ökat på helår med 4 miljoner kronor (18 %), främst inom avdelningarna Barn och unga samt Vuxna där bemanningstjänster krävts för att kunna hantera volymen av ärenden. Kostnaden för bemanningstjänster har dock minskat under andra halvåret.

Verksamhet	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse	Bokslut 2022
100 - Nämnd och styrelseverksamhet	3,2	2,9	-0,3	2,7
130 - Övrig politisk verksamhet	1,7	1,5	-0,2	1,7
267 - Alkoholtillstånd mm	-0,4	0,0	0,4	-0,5
513 - Insatser enligt LSS, SFB och HSL	863,6	825,5	-38,1	810,0
520 - Insatser personer m funktionsnedsättning	176,8	167,4	-9,4	174,0
559 - Vård för vuxna med missbruksproblem	108,9	117,1	8,2	115,0
569 - Barn- och ungdomsvård	505,2	486,6	-18,6	442,6
571 - Övriga insatser till vuxna	39,1	39,9	0,8	41,5
575 - Ekonomiskt bistånd	2,6	2,4	-0,2	2,1
585 - Familjer och Familjerådgivning	10,8	9,7	-1,1	9,8
600 – Flyktingmottagande	17,7	22,5	4,8	22,4
920 - Gemensamma verksamheter	4,3	5,3	1,0	6,0
922 - Social- och omsorgsförvaltningen	44,0	43,8	-0,2	43,2
Summa nettokostnader, mnkr	1 777,5	1 724,6	-53,0	1 670,6
<i>varav kostnader</i>	<i>2 106,3</i>	<i>2 005,7</i>	<i>-100,6</i>	<i>2 013,6</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>-328,8</i>	<i>-281,1</i>	<i>47,7</i>	<i>-343,0</i>

Ekonomiska tabeller

Resultat 2023

I KS dnr 2023-91, 2023-05-02 beslutades om en hyreskompensation på 4,2 miljoner kronor, som bokförts på gruppboenden. Det beslutades även om en lönekomensation som ska vidareförmedlas till Leanlink på 2,5 miljoner kronor. Det sammantaget innebär att social- och omsorgsnämndens budgetram justerades från 1 710 miljoner kronor till 1 717 miljoner kronor.

I november beslutade kommunstyrelsen att bevilja extra resursmedel på 8,5 miljoner kronor till social- och omsorgsnämnden för upprustning av boende för våldsutsatta kvinnor samt för kostnader kopplat till förändrat säkerhetsläge och lågröskelboende. (dnr KS 2023-910 från 2023-11-14). Budgetramen justerades från 1717 till 1724,6 miljoner kronor

Analys och kommentar

Redan när den reviderade budgeten lades fanns ett kvarstående behov av kostnadsreducerande åtgärder som uppgick till minus 20 miljoner kronor. Orsaken till att behovet uppstod var att det var en skillnad mellan kommunens pris- och lönejustering och OPI minus 3,5 miljoner kronor, höjda arvoden för familjehem minus 5 miljoner kronor, kostnadsökningar hyror och el minus 9 miljoner kronor samt delvis ofinansierat nytt gruppboende minus 2,5 miljoner. När definitivt OPI fastställdes ökade underskottet ytterligare med 8 miljoner kronor samtidigt som viss hyreskompensation utgick från kommunstyrelsen. Totalt innebar detta ett "ingående" underskott på 24 miljoner kronor.

Förvaltningen fick därför i början av året ett uppdrag att tillsammans med Leanlink identifiera effektiviseringsmöjligheter och ta fram en åtgärdsplan för att kompensera för det befarade underskottet 2023. Beslut om åtgärdsplanen togs i social- och omsorgsnämnden i augusti. Helårseffekten av åtgärdsplanen beräknas till 55 miljoner kronor som ska uppnås 2026, men för 2023 hade åtgärdsplanen endast marginell effekt. Förvaltningen fick även inför 2023 i uppdrag att se över administration och ledningsstöd. Detta tillsammans med att förvaltningen kommer att omorganiseras i nya förvaltningar medför att vakanta tjänster som huvudprincip inte återbesatts.

Det slutliga resultatet för Social- och omsorgsnämnden 2023 blev ett underskott med -53 miljoner kronor, vilket är en avvikelse från budget med -53 miljoner kronor och från prognos per 31 oktober med -13 miljoner kronor.

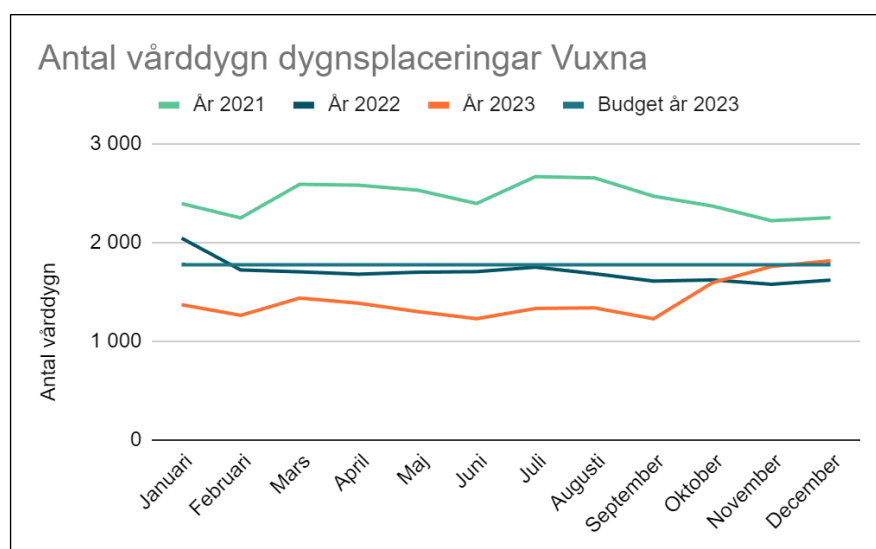
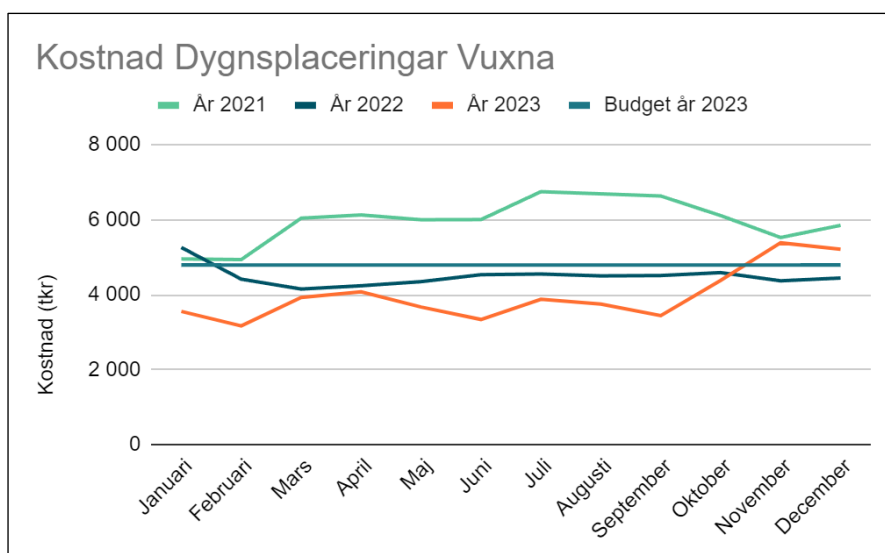
De största avvikelserna finns inom:

- **Insatser LSS, SFB, HSL** (LSS-boenden, assistans, daglig verksamhet) hade ett underskott på -38,1 miljoner kronor vilket främst beror på skillnad i OPI-ersättningen jämfört med kommunens lön- och priskompensation för de externa boendena, ökade lokalkostnader inklusive elkostnader, ökad kostnad till Försäkringskassan för assistans, uppstart nytt gruppboende samt ökad volym för externa placeringar. Samtidigt har verksamheten jobbat med att reducera kostsamma individuella lösningar.
- **Insatser för personer med funktionsnedsättningar** (socialpsykiatri, ffa boenden, boendestöd, daglig verksamhet, personligt ombud) hade ett underskott på -9,4 miljoner kronor vilket främst beror på skillnad i OPI-ersättning till externa boenden, ökade lokalkostnader inklusive elkostnader samt fler externa placeringar med komplexa behov.
- **Vuxna med missbruksproblem** (dygnsvård, stödboenden, dagvård missbruk) hade lägre kostnader än budgeterat vilket gav ett överskott på +8,2 miljoner kronor. Det beror på färre antal dygnsplaceringar, då man konsekvent arbetat med att erbjuda hemmaplans- och öppenvårdslösningar till individerna.
- **Barn och ungdomsvård** (dygnsplaceringar, familjehem, öppenvård) visade underskott på -18,6 miljoner kronor vilket främst beror på ökade kostnader dygnsplaceringar. Framförallt har kostnader relaterade till gängkriminalitet ökat. Även antal vård dygn i familjehem har ökat men genom strukturerat arbete med att konvertera från konsulentstödda till arvoderade familjehem har inte kostnaderna ökat. På grund av vakanser på mottagnings- och utredningsenheterna har man behövt säkra upp bemanningen med bemanningstjänster.
- **Övriga kostnader** hamnade sammanlagt på budgetnivå -0,2 mnkr.

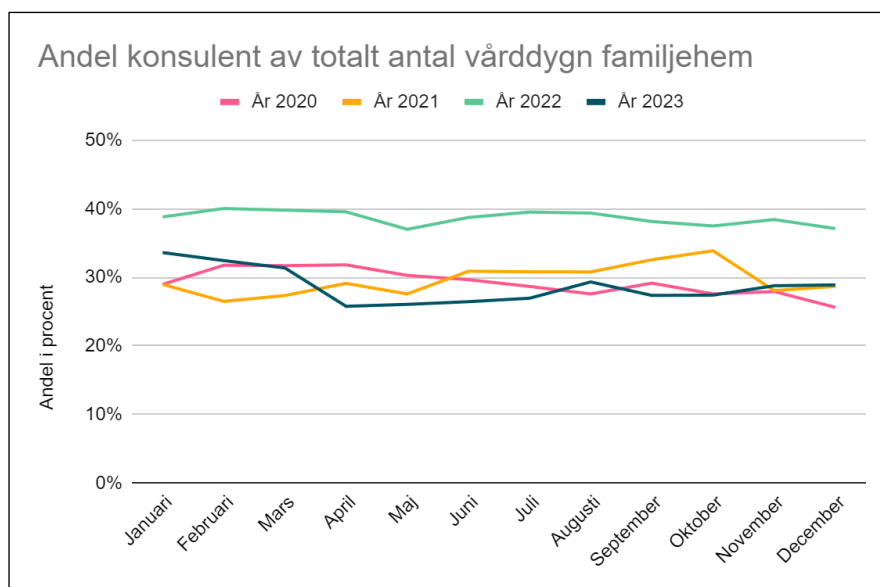
De extra resursmedlen 2023 har framförallt använts till säkerhetsåtgärder som larm och bevakning och att rusta upp skyddade boenden för våldsutsatta kvinnor och barn.

Resultat avvek från prognos per 31 oktober på -13 miljoner kronor. En analys visar att det framförallt är Insatser enligt LSS, SFB, HSL med -7,1 miljoner kronor och Barn och ungdomsvård med -7,0 miljoner kronor som avviker. Detta beror framförallt på en ökande volym dygnsplaceringar sista månaden, högre kostnader för viten och lokalreparationer/sanering.

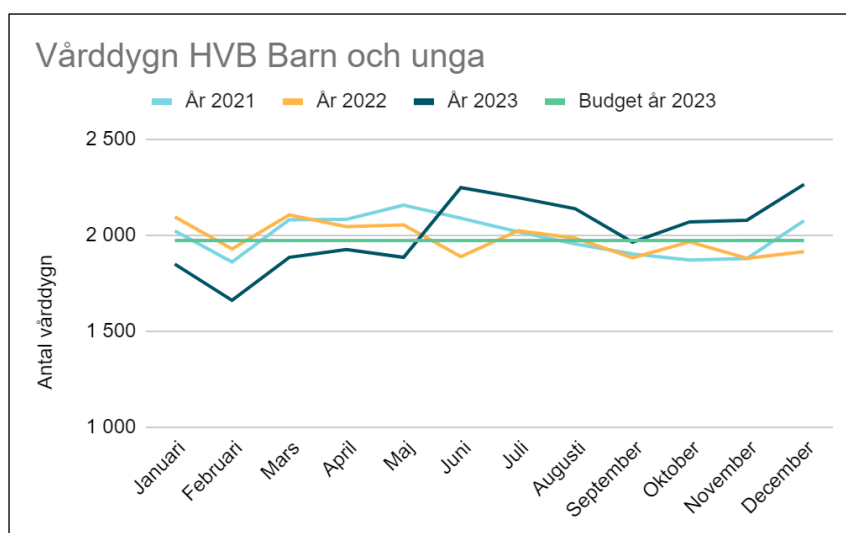
Resultatet 2023 med ökande kostnader, framförallt för dygnsplaceringar och LSS, kommer att ha bäring på 2024. Därutöver kommer en avvikelse som 2023 att uppstå 2024 mellan OPI- och hyresökning som nämnden har att betala jämfört med kommunens index för lön och pris. Social- och omsorgsnämnden tog i augusti beslut om en åtgärdsplan för 2024-2026 med 31 mnkr effekt 2024, en plan som inte kommer att vara tillräcklig. Den reviderade budgeten måste därför inkludera en utökad åtgärdsplan med kraftfulla åtgärder för att få nämndens ekonomi i balans.

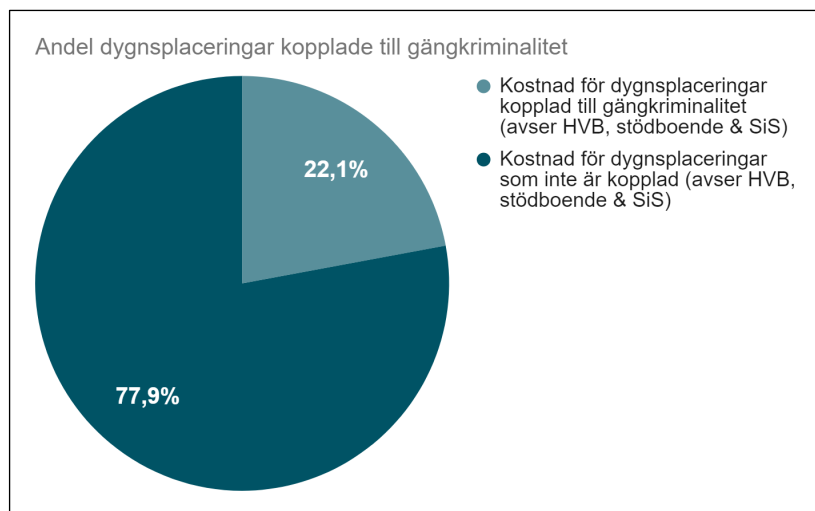
Kostnaderna för dygnsplaceringar vuxna har totalt minskat med 11% 2023 jämfört med föregående år. Även antal vård dygn för vuxna har minskat, detta som följd av ett strukturerat arbete med hemmaplanslösningar och att erbjuda öppen verksamhet. Under hösten har en ökning skett av antalet HVB-placeringar samt skyddat boende, dessutom har andelen kostsamma placeringarna ökat. Detta sammantaget ger en ökning av både kostnader och vård dygn och därmed ett sämre ekonomiskt resultat jmf med prognosen för året.

Förvaltningen har arbetat med familjehemsstrategin för att minska andelen av den dyrare vårdformen konsulentstödda familjehem. Utvecklingen under 2023 innebär färre konsulentstödda familjehem och fler egna arvoderade familjehem. År 2023 var den genomsnittliga andelen cirka 29 procent, jämfört med år 2022 då andelen var 39 procent. Därmed har kostnaderna för familjehem minskat, något som finansierat de höjda arvoden som rekommenderats av SKR. Målet är att ha max 25 procents andel konsulentstödda familjehem. Totalt har antal vård dygn i familjehem ökat med 7 % jämfört med 2022, varav -23 % i konsulentstödda och +25 % i arvoderade familjehem.

Antal vård dygn i HVB-hem låg fram till maj på en lägre nivå än tidigare år. Det har därefter behövt göras fler placeringar, i vissa fall kopplade till gängkriminaliteten och nivån av vård dygn har ökat kraftigt och därigenom även ökade kostnader. I början av året gjordes bedömningen att det skulle bli ett överskott vilket till slut som en följd av samhällsutvecklingen blev ett underskott. Totalt ökar antal vård dygn i HVB-hem med 1,8% där månaden december låg 19% över förra året.

Andelen av kostnader för placeringar inom HVB, stödboende och SiS för barn och unga med kopplingar till gängkriminalitet uppgick 2023 till 22,1% för perioden januari-december. Detta motsvarar en kostnad på 40,8 miljoner kronor under 2023. Den uppskattade merkostnaden 2023 (jämfört med tidigare år) ligger runt 25-30 miljoner kronor (även under tidigare år har det funnits placeringar kopplade till gängkriminalitet).

Investeringar

Färdigställda projekt, belopp i mnkr

Färdigställda projekt	Utgifter/inkomster sedan projektets start			Varav årets investeringar		
	Beslutad budget	Ack. utfall nettoinvesteringar	Budget-avvikelse	Budget 2023	Utfall 2023 nettoinvesteringar	Budget-avvikelse
Verksamhet och projekt						
Social- och omsorgsnämnden	1,0	1,8	-0,8	1,0	1,8	-0,8
Summa färdigställda projekt	1,0	1,8	-0,8	1,0	1,8	-0,8

Pågående projekt, belopp i mnkr

Pågående projekt	Utgifter/inkomster sedan projektets start			Varav årets investeringar		
	Beslutad budget	Ack. utfall nettoinvesteringar	Budget-avvikelse	Budget 2023	Utfall 2023 nettoinvesteringar	Budget-avvikelse
Verksamhet och projekt						
Social- och omsorgsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa pågående projekt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa investeringar	1,0	1,8	-0,8	1,0	1,8	-0,8

Analys och kommentar

Investeringarna avser kontorsutrustning vid förvaltningens flytt till Repslagaregatan 6 samt rehabutrustning till den nya simhallen.

Uppföljning av mål och inriktning

Målredovisning

Målområde Samhälle

Nämndmål - **Stöd och service ges tidigt, samordnat, jämlikt och anpassat efter behov.**

Den sammantagna bedömningen är att nämndmålet är **uppnått**.

Nedan anges ett urval av aktiviteter och resultat som bidragit till nämndmålet och det kommunövergripande målet *Ökad trygghet, säkerhet och minskad segregation*.

- Socialtjänst Skäggetorp har utvecklat en modell för samverkan mellan socialtjänst och förskola/skola. Arbetssättet bedöms även bidra till det trygghetsskapande arbetet och att motverka segregation.
- Uppgifter gällande frågor om våldsutsatthet följs upp systematiskt. Registreringen av denna typ av händelse behöver öka, bedömningen är att frågor om våld ställs i högre grad än vad som framkommer av registrerade händelser.
- Förvaltningen har deltagit i ett forskningsprojekt, SAVE, som är ett utvecklings- och forskningsprojekt om barn som utreds inom den sociala barn- och ungdomsvården, efter anmälan om misstänkt våldsutsatthet. (Support and protection against violence). Resultatet visar positiva fakta avseende barns delaktighet och att insatser ges till barn i behov av skydd i hög omfattning.

Nämndmål - **Planera verksamhet med hänsyn till klimat och miljö**

Den sammantagna bedömningen är att nämndmålet är **uppnått**.

Nedan anges ett urval av aktiviteter som bidragit till nämndmålet och det kommunövergripande målet *En ledande kommun i miljö- och klimatarbete*.

- Verksamheternas miljöplaner följs upp i samband med avtalsuppföljning.
- Under året har två pilotprojekt om källsortering, temperatur, ventilation mm initierats på utförarenheter tillsammans med Lejonfastigheter. Slutrapport inväntas under 2024.
- Inledande kontakt och dialog med Tekniska verken har skett under senhösten för att utreda förutsättningarna för återvinning av matavfall till biogas ("Gröna linjen") från våra centrala förvaltningsbyggnader. Detta i förhoppning om att hitta en lösning under 2024.

Målområde Medborgare

Nämndmål - **Stöd och service ska ges lättillgängligt med god kvalitet**

Den sammantagna bedömningen är att nämndmålet är **uppnått**.

Nedan anges ett urval av aktiviteter och resultat som bidragit till nämndmålet och det kommunövergripande målet *Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum*.

- Samverkan mellan skola, socialtjänst, fritid och polis, med fokus på tidiga insatser för att förhindra nyrekrytering av unga till kriminella miljöer är startat, bl a genom metoderna Rätt Kurva och SSPF (socialtjänst, skola, polis och fritid).
- För att kunna analysera och använda resultat i brukarundersökningar som rör barn och unga har ett antal aktiviteter genomförts för att få barn och unga att i högre utsträckning svara på frågor i brukarundersökningen.

Nämndmål - **Barn ska vara delaktiga i beslut som rör dem (Barnkonventionen)**

Den sammantagna bedömningen är att nämndmålet är **uppnått**.

Nedan anges ett urval av aktiviteter och resultat som bidragit till nämndmålet och det kommunövergripande målet *Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum*.

- Handlingsplan Barnkonventionen är beslutad och aktiviteter delvis påbörjade.

Nämndmål - **Stark gemenskap och människor i arbete**

Den sammantagna bedömningen är att nämndmålet är **uppnått**.

Nedan anges ett urval av aktiviteter och resultat som bidragit till nämndmålet och det kommunövergripande målet *Stark gemenskap och människor i arbete*.

- Förvaltningen har tagit emot arbetsmarknadsanställningar och har ett pågående arbete med att försöka öka antalet anställningar.

Nämndmål - **Hög kunskap med skolor i framkant**

Nämndmålet bedöms vara **uppnått**.

Nedan anges ett urval av aktiviteter och resultat som bidragit till nämndmålet och det kommunövergripande målet *Skolor med studiero där fler klarar kunskapsmålen*.

- Skolan inte är nämndens ansvarsområde därmed finns det inbyggda svårigheter i detta nämndmål. Arbete sker aktivt för ökad samverkan mellan socialtjänst och skola för att ge barn och unga förutsättningar att klara skolan. Därmed är bedömningen att nämnden tar sin del av ansvaret för måluppfyllelse.

Målområde Ekonomi

Nämndmål - **Ändamålsenliga och kostnadseffektiva insatser**

Den sammantagna bedömningen är att nämndmålet är **delvis uppnått**.

Nedan anges ett urval av aktiviteter och resultat som bidragit till nämndmålet och det kommunövergripande målet *Kostnadseffektiv verksamhet*.

- Den beslutade strategin avseende att minska konsulentstödda familjehem i relation till arvoderade familjehem är genomförd och har haft effekt, men målvärdet är inte fullt uppnått.
- Åtgärdsplan är framtagen och beslutad av nämnd.
- Riktlinjer avseende insatser SoL och LSS är framtagna och beslutade av nämnd.

Nämndmål - **Flexibel organisation utifrån medborgarnas behov**

Den sammantagna bedömningen är att nämndmålet är **uppnått**.

Nedan anges ett urval av aktiviteter och resultat som bidragit till nämndmålet och det kommunövergripande målet *Hållbar ekonomi för att värna kärnverksamheten*.

- Nämnden beslutade i juni om ett inriktningsbeslut, att socialtjänsten i Linköping ska organiseras i fyra områden, där myndighet och utförare samlokaliseras.
- Beslutet om ny förvaltningsorganisation ska skapa förutsättningar för en effektiv organisering av socialtjänsten i Linköping.

Målområde: Verksamhet

Nämndmål - **Innovativ organisation som klarar dagens och framtidens kompetensutmaning**

Den sammantagna bedömningen är att nämndmålet är **uppnått**.

Nedan anges ett urval av aktiviteter och resultat som bidragit till nämndmålet samt det kommunövergripande målet *Effektiv organisation med goda resultat*.

- Innovationaktiviteter genomförs inom förvaltningen.
- Arbetsprocesser digitaliseras och förändras för att möta framtida utmaningar bland annat vad det gäller kompetensförsörjning.

Nämndmål - **Verksamhetsutveckling sker med stöd av digitaliseringens förutsättningar**

Den sammantagna bedömningen är att nämndmålet är **uppnått**.

Nedan anges ett urval av aktiviteter och resultat som bidragit till nämndmålet samt det kommunövergripande målet *Hållbar verksamhetsutveckling*.

- Utveckling och framtagande av e-tjänster och digitala formulärför förenkling av arbetet och ökad tillgänglighet.

Målområde: Medarbetare

Nämndmål - **Goda arbetsplatser**

Nämndmålet bedöms **uppnått**.

Bedömningen baseras på att arbetet med att förbättra den upplevda arbetsmiljön har fortsatt under året. Sjukfrånvaron ligger på målnivå och har minskat från 2022. Hållbart medarbetarengagemang når inte målet men ligger på en stabil nivå. Andel nyanställda som är kvar i organisationen har ökat från 2022. Ett aktivt rehabiliteringsarbete för få ner långtidsjukskrivningar fortsätter och uppföljning av korttidsfrånvaro pågår.

Nedan anges ett urval av aktiviteter och resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet *Goda arbetsplatser*.

- Förbättrad och utvecklad introduktion för medarbetare för att påverka andelen nyanställda som är kvar i organisationen under 2023.
- Sedan 2022 har ett strukturerat arbete pågått inom förvaltningen för att minska personalomsättningen inom hela förvaltningen, vilket syntes i slutet av 2022 och under första delen av året. Därefter har personalomsättningen tyvärr ökat igen.
- Aktivt arbete pågår med att skapa förutsättningar för en bra arbetsmiljö genom fokus på det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Nämndmål - **Hållbart chef- och ledarskap**

Nämndmålet bedöms **delvis uppnått**.

Nämndmålet antalet medarbetare per chef uppnås. Ett fortsatt arbete pågår för att identifiera och förbättra chefers förutsättningar i verksamheten så att det totala index för chef ska öka.

Nedan anges ett urval av aktiviteter och resultat som bidragit till utveckling inom nämndmålet och det kommunövergripande målet *Hållbart chef- och ledarskap*.

- Samtliga chefer har genomfört MiL inom ramen för Linköpings kommuns chefsutvecklingsprogram

Nämndmål - **Nya vägar för kompetensförsörjning**

Den sammantagna bedömningen är att nämndmålet är **delvis uppnått**.

Nedan anges ett urval av aktiviteter och resultat som bidragit till nämndmålet och det kommunövergripande målet *Hållbar kompetensförsörjning*.

- Andelen heltidsanställningar överträffar målvärdet.
- Antalet personalavgångar når inte målvärdet för 2023.
- Ett aktivt arbete har skett under året med att förbättra introduktion och arbetsmiljön i verksamheten.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommunfullmäktige gav i Budget 2023 med plan för 2024-2028 strategiska utvecklingsuppdrag till nämnderna. Åtgärder i enlighet med uppdragen har inarbetats i nämndens internbudget som redovisats till kommunfullmäktige i april 2023 (KF 2023-04-25 154) och till kommunstyrelsen i april (2023-05-09, KS §148). I tabellen nedan redovisas aktuell status för strategiska utvecklingsuppdrag riktade till nämnden. Ej genomförda strategiska utvecklingsuppdrag överförs till 2024 för genomförande.

Kommungemensamma	Status
1. Samtliga nämnder ska fortsätta arbetet med kommunens totalförsvarsplanering och kommunens krigsorganisation.	Genomfört. Arbeta med framtagande av beredskapsplaner och beskrivning av samhällsviktiga funktioner pågår.
2. Samtliga nämnder ska inom ramen för sitt basuppdrag vidta åtgärder och intensifiera arbetet för att minska och motverka segregation samt bidra till samordningen av kommunens insatser avseende segregation och trygghetsskapande åtgärder.	Genomfört. Aktiviteter som tilldelats social- och omsorgsnämnden har genomförts.
3. Samtliga nämnder ska vidta och genomföra åtgärder i enlighet arbetsmarknadsprogrammet med handlingsplan.	Genomfört. Förvaltningen har tagit emot personer för arbetsmarknadsinsats/ arbetsmarknadsanställning.
4. Samtliga nämnder ska i enlighet med de politiska styrdokumenterna prioritera, avsätta resurser och genomföra åtgärder inom ekologisk hållbarhet.	Klart
5. Samtliga nämnder ska vidta och genomföra åtgärder i enlighet med näringslivsprogrammets fokusområden.	Klart
32. Samtliga nämnder ska prioritera avtalsuppföljning utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv för att förebygga välfärdsbrottslighet samt fusk och oegentligheter.	Genomfört. En polisanmälan är inlämnad samt att verksamhet har avslutats.
38. Samtliga nämnder ska i sin planering inarbeta åtgärder utifrån OBS-rapport och resultatjämförelser med andra kommuner.	Genomfört
39. Samtliga nämnder ska öka användandet av digitaliseringens möjligheter för förbättrad service till medborgare samt fortsatt verksamhetsutveckling och effektivisering.	Genomfört genom att nya e-tjänster har tagits fram.
50. Samtliga nämnder ska vidta åtgärder för att stärka chefers förutsättningar.	Klart. Samtliga chefer har genomfört MiL inom ramen för Linköpings kommuns chefsutvecklingsprogram
51. Samtliga nämnder ska vidta åtgärder för att minska personalomsättningen.	Sex av sju beslutade åtgärder för att minska personalomsättningen är genomförda. Den sjunde

Kommungemensamma	Status
	pågår och fortsätter 2024
52. Samtliga nämnder ska vidta åtgärder för att minska sjukfrånvaro.	Genomfört ett aktivt arbete med att skapa förutsättningar för ett bra arbetsmiljöarbete genom att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet
Samtliga nämnder får uppdraget att inhämta medarbetarnas perspektiv på sina arbetsmiljöer, utifrån målsättningen att minska sjuktal och utveckla arbetsmiljöerna i kommunen och med detta som grund komma med förslag på insatser som förbättrar arbetsmiljön. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen under 2023.	Pågår
Samtliga nämnder ska effektivisera nyttjandet av administrativa- och verksamhetslokaler samt övriga kommunala anläggningar. <i>Kvarstår från Budget 2021 med plan för 2022-2024.</i>	Genomlysning planerad 2024
Samtliga nämnder ska utifrån personalframskrivningsanalyser och nya vägar till kompetensförsörjning anpassa rekryteringsbehovet till ekonomisk ram. <i>Kvarstår från Budget 2022 med plan för 2023-2028.</i>	Pågår

Nämndspecifika	Status
17. Arbetsmarknadsnämnden och social- och omsorgsnämnden ska vidta åtgärder för att öka antalet sysselsättningsplatser för de individer som står långt från arbetsmarknaden.	Genomfört. Kartläggning är gjord av verksamheter inom SON som kan ha sysselsättningsplatser/förtstegsträning samt att inventering har gjorts av avtal som reglerar att plats ska kunna erbjudas för förstegsträning/praktik mm
21. Barn- och ungdomsnämnden, bildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och social- och omsorgsnämnden ska i samverkan utveckla och stärka insatserna för barn och unga. Fokus ska vara på samordnade, tidiga och förebyggande insatser i syfte att tillgodose barn och ungas behov.	Pågår.
25. Kultur- och fritidsnämnden ska i samverkan med social- och omsorgsnämnden skapa verksamhet riktad till unga som riskerar att utsättas för hedersförtryck.	Planering pågår
26. Kommunstyrelsen ska i samverkan med social- och omsorgsnämnden utreda och värdera kommunens samverkan med civilsamhället, inklusive Leanlinks nuvarande uppdrag kring områdesteamen.	Pågår
27. Social- och omsorgsnämnden ska ta fram förslag på organisering och tidplan för införande av nära socialtjänst i fler stadsdelar. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen under 2023.	I juni beslutade nämnden om indelning av socialtjänsten i fyra geografiska områden. Tidplan för genomförande är inte fattat.

Nämndspecifika	Status
28. Social- och omsorgsnämnden ska genomföra en översyn av placeringsformer där uppdrag och ersättningsnivåer vid placeringar särskilt ska belysas.	Pågår
29. Social- och omsorgsnämnden ska säkerställa att alla som arbetar inom vård och omsorg har tillräckliga kunskaper i svenska samt värdera förutsättningarna för att införa språkkrav och språktest för personal i omsorgen.	Pågår enligt planering
31. Kommunstyrelsen ska i samverkan med barn- och ungdomsnämnden, social- och omsorgsnämnden samt Lejonfastigheter utreda möjligheten att nyttja SKR och Addas ramavtal för förskolebyggnader och gruppbofastadsplatser.	Utredning gjord Visar att det inte är möjligt att nyttja SKR/Addas ramavtal för gruppbofastäder
41. Barn- och ungdomsnämnden, bildningsnämnden, social- och omsorgsnämnden och äldreomsorgsnämnden ska vidta åtgärder för att samtliga medarbetare ska ha tillgång till nödvändiga digitala verktyg i sitt arbete.	Klart
45. Kommunstyrelsen (Leanlink), social- och omsorgsnämnden och äldreomsorgsnämnden ska genomföra en översyn av förvaltningens lednings- och stödfunktioner. Fokus i genomlysningen är att identifiera områden som kan effektiviseras genom närmare samarbete/samutnyttjande i syfte att prioritera kärnverksamhet framför central förvaltningsadministration.	Pågår
46. Social- och omsorgsnämnden ska åtgärda problemet med långa handläggningstider inom särskilt barn och unga samt LSS.	Åtgärder är vidtagna, men personalomsättningen påverkar handläggningstiderna.
47. Social- och omsorgsnämnden ska genomföra en översyn för att värdera om ytterligare arbetsuppgifter och ärenden kan överföras till Kontakt Linköping (Verksamhetsstöd och service).	Pågår
54. Social- och omsorgsnämnden ska fortsatt genomföra insatser i syfte att förbättra socialsekreterarnas arbetsmiljö.	Pågår
55. Social- och omsorgsnämnden och äldreomsorgsnämnden ska på sikt införa undersköterska som lägsta utbildningsnivå inom vård- och omsorgsnära arbete.	Pågår
Social- och omsorgsnämnden ska i samverkan med berörda nämnder utarbeta en handlingsplan för de bosociala kontrakt som kommer via byggnation med hjälp av statligt investeringsstöd. <i>Kvarstår från Budget 2021 med plan för 2022-2024</i>	I och med handlingsplan mot hemlöshet, så kan uppdraget utgå
Social- och omsorgsnämnden ska öka tillgängligheten till insatser enligt LSS. <i>Kvarstår från Budget 2021 med plan för 2022-2024</i>	Pågår ett omställningsarbete som en del åtgärdsplanen
Social- och omsorgsnämnden och äldreomsorgsnämnden ska säkerställa och följa upp att alla som arbetar inom vård och omsorg har tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna genomföra uppdraget samt kommunicera bra med brukare, anhöriga och kollegor. <i>Kvarstår från Budget 2022 med plan för 2023-2028.</i>	Pågår (pilot inom äldreomsorgen som ska rullas ut i övrig omsorg)
Social- och omsorgsnämnden och äldreomsorgsnämnden ska på sikt införa undersköterska som lägsta utbildningsnivå inom vård- och omsorgsnära arbete. <i>Kvarstår från Budget 2022 med plan för 2023-2028.</i>	Se ovan - pågår

Uppföljning av nämndens verksamhet

Planer och program

10-årig lokalförsörjningsplan

Byggnationen av gruppboendena i Harvestad och Vikingstad startades under sen vår 2023 och förväntas bli färdiga till sommaren 2024 enligt plan. Driftstart av verksamheter sker under hösten 2024. Projektet nära socialtjänst i Skäggetorp fortgår och inflytt i nya gemensamma lokaler förväntas ske under sommaren 2024. Projektet nära socialtjänst i Berga utgår ur lokalförsörjningsplanen då man tagit beslut om att inte gå vidare med lokalisering av socialtjänsten i Berga för tillfället.

Utredningen av förutsättningarna för ett HVB i egen regi har lett till beslut som innebär att man öppnar ett HVB-boende i egen regi i Linköpings kommun. Lejonfastigheter AB har hittat en lokal som gått vidare med och utrett. Arbetet med programhandlingar fortgår och kalkyler har blivit presenterade för förvaltningen. Lokalen förväntas stå färdig under första kvartalet 2025.

Ett omställningsarbete pågår gällande särskilt boende inom SoL och LSS med målsättningen att tillgodose behovet på annat sätt bland annat genom att ge personer möjlighet att flytta från särskilda boendet och istället få stöd i ordinärt boende. Detta kan komma att påverka prognoserna och därmed behovet i lokalförsörjningsplanen framöver.

Internkontroll

Den samlade bedömning av arbetet med internkontroll är att planen följts och i de områden som uppvisat brister har åtgärder beslutats.

Större avvikelser finns i området kostavgifter LSS, där bristande intern kommunikation medfört att avgifter inte tagits ut enligt gällande taxa. Problemet är åtgärdat. De är underrapporterat i tillbudsrapportering av otillåten påverkan. Åtgärder med fokus på information och stöd har vidtagits. Vid utredningar barn och unga kan utredningsplaner användas i större utsträckning och barnens delaktighet i planeringen är låg. Detta tas med in i arbete med utredningsmetodik. Vid utredningar av LSS insatser kan barns delaktighet ökas, resultatet av kontroll har förts vidare till arbetsledning. Övriga kontrollmoment har resultat utan avvikelse.

Händelser av vikt:

- Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) beslutade i mars 2023 att förbjuda verksamhet vid ett av kommunens LSS 9:8 boenden, då IVO bedömde att det sedan en längre tid förelagat allvarliga missförhållanden. Social- och omsorgsförvaltningen har inte kunnat efterleva IVOs beslut trots intensivt arbete. Förbättringar i verksamheten har genomförts under tiden och förvaltningen begärde i juli att beslutet från IVO skulle hävas, ställningstagande från IVO har ännu inte kommit.
- Felaktigheter i ett verksamhetssystem medförde att en utförare fakturerade fel. Dessa fakturor har betalats. Detta uppmärksammades och utföraren kommer efter genomgång av sina debiteringar återbetala medlen.

Övrigt internkontrollarbete är en bland annat informationssatsning för att bredare förankra kunskaper om direktupphandling, säkring av rutinernas kvalitet och tillgänglighet samt utökad arbete för att förebygga välfärdsbrottslighet.

Verksamhet som utförs av privat utförare

Inom social- och omsorgsnämndens ansvarsområde finns i dagsläget verksamhet som drivs i egenregi och av privata utförare, samt genom avtal med civilsamhället.

Privata utförare - Barn och Unga

Det finns 20 st olika öppenvårdsverksamheter för barn och unga, som drivs genom egenregi. Av dessa sker 9 stycken i samverkan med andra förvaltningar och/eller regionen. Bedömningen har varit att verksamheter för barn och unga, som sker i samverkan, ska ske i egenregi för att skapa kontinuitet, goda förutsättningar för samverkan men också flexibilitet. Enbart 2 öppna insatser är upphandlade; familjestödande insatser och anhörigstöd till barn och unga, vilket motsvarar 50% av insatserna riktade mot barn och unga. Verksamheterna bedrivs av Eleonoragruppen och Stadsmissionen i Östergötland. Avtalsuppföljningar har skett under året utan anmärkning.

Familjehem bedrivs till 61 % i egen regi. Resterande del används konsulentstödda familjehem som upphandlats via ramavtal. Enligt den familjehemsstrategi som togs fram under 2022 finns en ambition att öka andelen familjehem i egen regi. Under året har en avtalsuppföljning gjorts på förekommen anledning. En anmärkning finns på företagen gällande bristande informationsöverföring från företag till socialtjänst.

I Linköpings kommun finns det enbart HVB i egen regi för målgruppen ensamkommande barn. Övriga placeringar sker på privata HVB som är anslutna till ramavtal för HVB barn och unga, eller vid behov direktupphandlade. Under 2023 har ett nytt ramavtal upprättats med löpande intag, vilket förväntas minska behovet av direktupphandlingar.

Insatser enligt LSS gällande korttidstillsyn och korttidsvistelse bedrivs i kommunal regi. Kommunen har två egna särskilda boenden enligt 9:8 LSS, varav ett är det boende som fått förbud av IVO att bedriva fortsatt verksamhet. Det finns även ett ramavtal för externa boenden enligt LSS med möjlighet att som aktör ansluta sig löpande under avtalstiden enligt samma modell som för HVB barn och unga.

Personlig assistans, samt ledsagning och avlösarservice sker både inom kommunal och privat regi.

Social- och omsorgsnämnden har tre ideburet offentliga partnerskap (IOP) med civila aktörer för samverkan kring målgruppen barn och unga. Samtliga samarbeten har följts upp under året, där det framkommer att parter har utfört det som är överenskommet. IOP med Novahuset har reviderats.

Privata utförare - Vuxna

Idag finns cirka 40 dagliga verksamheter, varav 13 verksamheter i privat regi. LSS bostäder för vuxna drivs till cirka 50 % i egenregi och 50 % av boendena drivs av privata utförare. Inom socialpsykiatri för vuxna, där stöd ges i form av boendestöd, boenden och daglig verksamhet, bedrivs idag ungefär 65 % av egenregi och 35% av privata utförare.

Kompetensförsörjningsanalys

För att klara att säkerställa en välfärdskedja med kvalitet och kompetens, behöver arbetet med kompetensförsörjning fortsätta intensifieras ytterligare inom utförarsektorn. Förhållandet mellan den verksamhet som bedrivs i kommunal regi respektive privat är något som förändras över tid.

Inom vård- och omsorgssektorn är flertalet yrken svårrekryterade. Särskilt gäller detta legitimerade yrken, främst sjuksköterskor, därtill undersköterskor, biståndsbedömare, chefer och övriga yrken med specialistkompetens. Som följd av utveckling de närmaste åren tillkommer behov av nya yrkesgrupper och kompetenser. Ett exempel är de krav på ny kompetens som den utbyggda digitaliseringen kommer att medföra.

Allt tyder på att sektorn kommer att ha en fortsatt hög personalomsättning. Att tappa kompetenta medarbetare är kostsamt både när det gäller tid och pengar men också det energi- och produktionsbortfall som det medför. Det är nödvändigt att vidta ett antal åtgärder i syfte att reducera oönskade avgångar, senarelägga valet av pensionsålder och återskapa bilden av att vara en attraktiv arbetsgivare och bransch. Oberoende av vilken arbetsgivare som är utförare för en insats behöver ett gemensamt ansvar för branschens attraktivitet och utveckling finnas. En kraftsamling behövs för att skapa nya strukturer och modeller att följa upp avtal och de styrdokument som kompletterar dessa.

Objektsplan (IT-styrning)

Flera utvecklingsinitiativ initierades och slutfördes under året.

Innovationsprojektet inom AI som är ett sätt att bättre prognostisera behov av HVB-placeringar gick planenligt mot sitt slut. Ägarfrågan kring fortsatt AI arbete i kommunen har lyfts till centrala Utvecklings och digitaliseringsenheten.

Arbete med medborgarnära tjänster av bland annat e-tjänster påbörjades under året med målsättning att vara en mer medborgarnära förvaltning när Mitt Linköping lanseras under 2025. I detta härad fortskrider även arbetet med digital tillgänglighet för de grupper som står längst utanför det digitala samhället inom sektorn via innovationsprojektet KASAM-portalen.

Flera initiativ kopplat till administrativ effektivisering pågår, inkluderande bland annat säker digital kommunikation, digitalisering av utgående post, säkra digitala möten och automatisk skanning av dokument.

Projekt BEATA LSS-behovsanpassade tillsyner och arbetssätt, har avslutats i utvecklingsverksamheterna under december där tekniken och förändrade arbetssätt nu utvärderas

Flera initiativ är tagna kring arbete med statistik där det handlar både om ett vidmakthållandeperspektiv kopplat till kvalitetssäkring av informationsinnehållet och datauttag från våra verksamhetssystem och ett utvecklingsperspektiv med ökad användning av QlikSense med en Self Service-ambition.

För vidmakthållande och utvecklingsarbete i de system som används inom sektorn kan ny avvikelsemodul Treserva implementerad nämnas som ett gott exempel på vidareutveckling av mobila arbetssätt ute i linjen.

Aktualitetsprövning av politiska styrdokument

För förteckning av politiska styrdokument samt slutsatsen av aktualitetsprövningen se rubrik "Politiska styrdokument som nämnden har aktualitetsprövat".

Volymtal, personalstatistik och nämndindikatorer

Volymutveckling

Basuppdrag (volymmått)	2019	2020	2021	2022	2023
Antal barn och unga i dygnsvård under året ackumulerat (varav ensamkommande) ²		474 (79) Flickor 47%	432 (43) Flickor 48%	466 (59) Flickor 48%	458(42) Flickor 46%
Antal barn och unga i biståndsbeslutad öppenvård under året (ackumulerat) ³	651 Flickor 40%	646 Flickor 43%	682 Flickor 46%	740 Flickor 48%	707 Flickor 44%
Antalet pågående ärenden i snitt per månad IFO ⁴	Barn och unga: 1125 Flickor 42% Vuxna: 720 Kvinnor: 318 (44%)	Barn och unga: 1151 Flickor 44% Vuxna: 699 Kvinnor: 299 (43%)	Barn och unga: 1248 Flickor 45% Vuxna: 769 Kvinnor: 305 (40%)	Barn och unga: 1274 Flickor 46% Vuxna: 630 Kvinnor: 256 (41%)	Barn och unga :1283 Flickor 44% Vuxna: 561 Kvinnor: 221 (39%)
Antal pågående ärenden i snitt per månad LSS ⁵		Barn och unga: 342 Flickor 35% Vuxna: 1104 Kvinnor: 457 (41%)	Barn och unga: 352 Flickor 35% Vuxna: 1078 Kvinnor: 440 (41%)	Barn och unga: 402 Flickor 34% Vuxna: 1107 Kvinnor: 461 (42%)	Barn och unga 365 Flickor 37% Vuxna: 1145 Kvinnor: 475 (41%)
Ackumulerade familjerättsliga ärenden under året ⁶	1582	1484	1566	719	875

Kommentar

I de framtagna volymmåtten finns en stabilitet, både vad gäller volym samt fördelning mellan könen. Däremot noteras att det är fler pojkar/män jämfört med flickor/kvinnor som är aktuella inom LSS.

Tabellen ovan visar biståndsbedömda insatser. Utöver det sker en ökning av inkomna anmälningar Barn och unga. Fler av dessa anmälningar genererar insatser som ges via service (ej biståndsbedömda insatser) och därmed inte kommer med som ökning av de insatser som mäts i tabellen.

Förändringarna i antal ärenden för familjerätten har två orsaker. Minskningen 2022 kommer från en lagändring som gjort det möjligt för ogifta föräldrar till barn födda från den 1 januari 2022 att göra en

² Dygnsvård:Källa: Qliksense BOU insats placering LVU och SOL, alla genomförandeformer. Första siffran är totalt i dygnsvård. Inom parentes är de som har orsak angiven som ensamkommande.de med orsak ensamkommande har hämtats från dygnsvårdsappen

³ Öppenvård :Källa: Antal barn i biståndsbeslutad öppenvård: källa Qliksense pågående verkställigheter öppenvård. Unika individer

⁴källa Qliksense:

⁵ Källa Qliksense bou, aktuella ärenden

⁶ Källa Treserva familjerätt. aktuella ärenden sammantaget för perioden

digital föräldraskapsbekräftelse hos Skatteverket direkt. Ökningen 2023 beror till stor del på att arbetsuppgifter som tidigare utförts utan att registreras, nu registreras som ärenden. Jämförelser mellan åren bör inte göras.

Personal	2019	2020	2021	2022	2023
Antal tillsvidareanställda	i u	511	434	425	441
Total sjukfrånvaro i %	i u	6,5	5,0	5,7	5,0
Personalavgångar externt i %	i u	9,2	14,1	10,8	13,4

Personal

Kommentar

Personalstatistiken omfattar alla tillsvidareanställda inom hela social- och omsorgsförvaltningen och inkluderar både tjänstlediga och deras ersättare. I januari 2022 genomfördes en förändring av organisationen då delar av organisationen övergick till den nya förvaltningen Integration och arbetsmarknad, IAF vilket är orsak till minskningen av antal anställda mellan 2020 och 2021. Bortsett från denna förändring så har det skett en faktisk utökning av antalet anställda i avdelningen Barn och Unga i och med införandet av Nära socialtjänst i Skäggetorp under 2023. För att kunna attrahera och konkurrera om kompetens till verksamheten har beslut fattats att erbjuda tillsvidareanställningar vid rekrytering då förvaltningen fortfarande har en hög andel personalavgångar.

Den totala sjukfrånvaron ligger i paritet med målvärdet om 5% 2023. Andelen personalavgångar externt minskade mellan 2021 och 2022, men har åter ökat under 2023.

Personal utförarsektorn

Personal utförare	2022	2023
Totalt antal tillsvidare anställda inom SoN:s ansvarsområde (Avser den 31/12 avsett år.)	1548 st med fördelningen: Leanlink: 1130 st Privata: 418 st	i.u. inkommer i april
Totalt antal visstidsanställda med månadslön inom SoN:s ansvarsområde (Avser den 31/12 avsett år.)	753 st med fördelningen: Leanlink: 530 st Privata: 641 st	i.u. inkommer i april
Totalt antal anställda "Öppen verksamhet" (Avser tillsvidare- + visstidsanställda med månadslön, per den 31/12 avsett år.)	334 st med fördelningen: Leanlink: 249 st Privata: 85 st	i.u. inkommer i april
Totalt antal anställda "Boenden" (Avser tillsvidare- + visstidsanställda med månadslön, per den 31/12 avsett år.)	764 st med fördelningen: Leanlink 479 st Privata: 285 st	i.u inkommer i april
Totalt antal anställda inom Daglig verksamhet (Avser tillsvidare- + visstidsanställda med månadslön, per den 31/12 avsett år.)	141 st med fördelningen: Leanlink: 93 st Privata: 48 st	i.u. inkommer i april

Kommentar

Insamling av data kring utförarnas personal genomfördes för första gången inom SON:s ansvarsområde under 2023. Detta gjordes i samband med inhämtning av 2022 års verksamhetsberättelse som dessutom för första gången var digital. Detta ska upprepas för 2023 års insamling av verksamhetsberättelser, sista dag för inlämning är den 31/-24 varpå de siffrorna ännu inte finns tillgängliga men redovisas så snart det har inkommit och sammanställts.

Nämndindikatorer

Målområde: Samhälle

Kommunövergripande mål: Ökad trygghet, säkerhet och minskad segregation

Nämndmål	Mål uppnås	Nämndindikator	2021	2022	2023	Målvärde
Stöd och service ges tidigt, samordnat, jämlikt och anpassat efter behov.	Uppnått	Fler personer ska få hyresavtal i andra stadsdelar än Skäggetorp, Berga, Ryd	41 % (exkl Arenan)	36 % (mars 2023)	44 % ⁷	50 %
		Andelen utredningar barn och unga som avslutas med konstaterat behov men ej samtycke ⁸ .	21 %	17 %	20 %	15 %
		Fler barn tillfrågas om våld i samband med myndighetsutövning. (mäts i BBIC kvalitetskontroll <u>vertannat</u> år, FR/LSS stickprov)	40 % (2020)	30 %	iu (mätning genomförs 2024)	50 %
		Vuxna som utreds har fått frågor om våldsutsatthet	iu	iu	8 % ⁹	90 %

Kommunövergripande mål: En ledande kommun i miljö- och klimatarbetet

Nämndmål	Mål uppnås	Nämndindikator	2021	2022	2023	Målvärde
Planera verksamhet med hänsyn till klimat och miljö	Uppnått	Utförare med uppdaterade miljöplaner (årsbasis)	iu	iu	iu	90 %

⁷ Uppgiften utgår från antalet inflyttade hushåll, inte antalet personer.

⁸Källa: Qliksense utredningar inledningstyp anmälan 0-17 annat sätt 0-17, anmälan/annat sätt 18-20, behov: behov föreligger ej samtycke uppfyller ej lvu-kriterier, behov föreligger uppfyller LVU kriterier. helår, 2020,2021, 2022.

⁹ Förvaltningen följer uppgiften gällande frågor om våldsutsatthet genom registrerade händelser i ärendena, händelsen registreras alltså inte kopplat till utredningen utan ärendet som helhet. Uppgiften har tagits fram genom att ta antalet registrerade händelser gällande frågor om våldsutsatthet i förhållande till antalet nya ärenden under 2023.

Målområde: Medborgare

Kommunövergripande mål: Valfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum

Nämndmål	Mål uppnås	Nämndindikator	2021	2022	2023	Målvärde
Stöd och service ska ges lättillgängligt med god kvalitet.	Uppnått	Ökat deltagande i brukarundersökningar (BoU) svarsfrekvens (1):	Familjehem 18%	Familjehem 23 %	Familjehem 18%	30 %
			Stöd-boende: 21 %	Stöd-boende 20 %	Stöd-boende 44 %	30 %
			HVB 14%	HVB 61 %	HVB 40 %	20 %
		Barn och unga placerade på HVB ska få stöd med läxor (mäts årligen i nationell brukarundersökning)	60 %	82 %	80 %	80 %
		Barn och unga placerade på HVB ska veta vem de kan kontakta om något inte upplevs som bra (mäts årligen i nationell brukarundersökning)	64 %	70 %	72 %	82 %
		Barn och unga placerade i familjehem ska få vara med och bestämma om saker som är viktiga för dem i familjehemmet (mäts årligen i nationell brukarundersökning)	57 %	I.u.	I.u.	85 %

		Brukarundersökning gruppbostad vuxna ¹⁰	<u>2020:</u> 67 % M-66% K-69%	72 % M-70% K-73%	75 % M-75% K-76%	75 %
		Förstår personalen hemma vad du säger				
		Pratar personalen hemma med dig så att du förstår vad de menar?	<u>2020:</u> 64 % M-64% K-65%	68 % M-79% K-50%	76 % M-79% K-71%	75 %
		Är du trygg med personalen hemma?	<u>2020:</u> 75 % M-79% K-70%	76 % M-77% K-74%	79 % M-81% K-78%	85 %
		Är du rädd för något hemma?	<u>2020:</u> 59 % (aldrig) M-65% K-50%	62 % (aldrig) M-66% K-57%	66 % (aldrig) M-70% K-61%	68 %
		Brukarundersökning servicebostad vuxna ¹¹	<u>2020:</u> 64% M-67% K-68%	64% M-62% 67%	71% M-70% K-75%	75 %
		- Förstår personalen hemma vad du säger				
		- Pratar personalen hemma med dig så att du förstår	<u>2020:</u> 65% M-58% K-59%	69% M-57% K-83%	71% M-78% K-58%	75 %
		- Är du trygg med personalen hemma?	<u>2020:</u> 85% (alla) M-87% K-83%	77% M-76% K-78%	69% M-74% K-58%	95 %
		- Är du rädd för något hemma?	<u>2020:</u> 68% (aldrig) M-79% K-48%	69% (aldrig) M-86% K-50%	66% (aldrig) M-65% K-67%	80 %

¹⁰ År 2020 genomfördes brukarundersökningen bland gruppbostad i den södra delen av Linköping, vilket också gjordes under 2023. År 2022 genomfördes brukarundersökningen i den norra delen av Linköping och jämförelse mellan det årets resultat med åren 2020 och 2023 bör därför göras med viss försiktighet.

¹¹ År 2020 genomfördes brukarundersökningen bland servicebostad i den södra delen av Linköping, vilket också gjordes under 2023. År 2022 genomfördes brukarundersökningen i den norra delen av Linköping och jämförelse mellan det årets resultat med åren 2020 och 2023 bör därför göras med viss försiktighet.

		Verksamheter som bedriver HSL ska ha en upprättad lokal överenskommelse för läkarmedverkan tillsammans med ansvarig vårdcentral	iu	iu	41%	100 %
Barn ska vara delaktiga i beslut som rör dem (Barnkonventionen)	Uppnått	Barnet har kommit till tals i myndighetsutövning (mäts i kvalitetsrapport BBIC vartannat år, mätperiod 2022)	2020: 80 %	85 %	IU (mäts 2024)	85 %
		Barnets inställning har inhämtats vid förslag till beslut (låg ålder kan vara orsak till att det ej inhämtas)	2020: 33 % (inkl svaret delvis)	40% 60 % 13-17 åringar knappt 20% 0-12 åringar	IU (mäts 2024)	60 %
		Utredningar rörande barn och unga inom IFO och LSS ska slutföras inom 120 dagar. ¹²	LSS 44 % IFO 52 %	LSS 31% IFO 51%	LSS 35% IFO 53%	90 %

Kommunövergripande mål: Stark gemenskap och människor i arbete

Nämndmål	Mål uppnås	Nämndindikator	2021	2022	2023	Målvärde
Stark gemenskap och människor i arbete	Uppnått	Personer som genomgått behandling för missbruk och beroende har sysselsättning inom 2 veckor.			iu	50 %

Kommunövergripande mål: Skolor med studiero där fler klarar kunskapsmålen

Nämndmål	Mål uppnås	Nämndindikator	2021	2022	2023	Målvärde
Hög kunskap med skolor i framkant	Uppnått	Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, % (källa: Kolada N17461)	75,5 %	74,7 %	iu	95 %

¹² Källa QlikSense, IFO: ärendetyp ifo barn/vuxen Ifo vuxen, avslutade utredningar 0-20, anmälan ansökan annat sätt. LSS ärendetyp FH LSS avslutade utredningar.

Målområde: Ekonomi

Kommunövergripande mål: Kostnadseffektiv verksamhet

Nämndmål	Mål uppnås	Nämndindikator	2021	2022	2023	Målvärde
Ändamålsenliga och kostnadseffektiva insatser	Delvis	Beläggningsgrad för HVB + stödboende ska vara 80 %	72 %	66 %	73 %	80 %
		Beläggningsgrad bostad med särskild service, SoL och LSS, 95 %	iu	95 %	95 %	95 %
		Andelen konsulentstödda familjehem i relation till arvoderade familjehem ska minska.	26-34 %	37-40 %	29 %	25 %

Kommunövergripande mål: Hållbar ekonomi för att värna kärnverksamheten

Nämndmål	Mål uppnås	Nämndindikator	2021	2022	2023	Målvärde
Flexibel organisation utifrån medborgarnas behov	Uppnått	Antal beslutade stadsdelar med områdeskontor myndighet/utförare	iu	1	1	minst 3

Målområde: Verksamhet

Kommunövergripande mål: Effektiv organisation med goda resultat

Nämndmål	Mål uppnås	Nämndindikator	2021	2022	2023	Målvärde
Innovativ organisation som klarar dagens och framtidens kompetensutmaning	Uppnått	Digital mognad:				
		Digital förmåga	3,0	3,0	Har slutat mätas i Linköpings kommun	3,1
		Digitalt arv	3,2	2,9		3,5
		Utnyttjande av välfärdsteknik. Rankning Värde av 9 jämförelsekommuner	2	iu	Frågan ställs inte längre av socialstyrelsen.	topp 3

Kommunövergripande mål: Hållbar verksamhetsutveckling

Nämndmål	Mål uppnås	Nämndindikator	2021	2022	2023	Målvärde
Verksamhetsutveckling sker med stöd av digitaliseringens förutsättningar	Uppnått	Antalet E-tjänster ska öka	15	17	36*	20
		Chefer och medarbetare har genomfört e-utbildningen "Jämställdhet - vad är det och hur uppnår vi det?" under 2023.	iu	13	2	90 %

*Tidigare har endast e-tjänster som är utvecklade (och i drift) i kommunens e-tjänsteplattform Abou räknats med. Sedan sommaren 2023 räknar vi också med andra digitala formulär/e-tjänster som ersatt pappersblanketter i andra system, närmare bestämt AlKT och IBGO. AlKT används av företag och privatpersoner och systemet innehåller digitala formulär som hanteras av förvaltningens alkoholhandläggare. IBGO används av föreningar och privatpersoner och innehåller digitala formulär/e-tjänster som hanteras av förvaltningens administrativa personal samt utvecklingsledare

Målområde: Medarbetare

Kommunövergripande mål: Attraktiv arbetsgivare

Nämndmål	Mål uppnås	Nämndindikator	2021	2022	2023	Målvärde
Goda arbetsplatser	Uppnått	Total sjukfrånvaro (%)	4,7	5,6	5,0	5
		<i>Män</i>	3,9	5,1	3,9	
		<i>Kvinnor</i>	4,8	5,7	5,2	
		Hållbart medarbetarengagemang (HME)	69	71	70	74
		<i>Män</i>	iu	iu	iu	
		<i>Kvinnor</i>	iu	iu	iu	
		Andel nyanställda kvar i organisationen (%)	63,2	56,4	64,6	70 %
Hållbart chef- och ledarskap	Delvis	Antal medarbetare per 1:a linjens chef	17	18	19,0	max 30
		Chefsindex	iu	iu	58	67

Kommunövergripande mål: Hållbar kompetensförsörjning

Nämndmål	Mål uppnås	Nämndindikator	2021	2022	2023	Målvärde
Nya vägar för kompetensförsörjning	Delvis	Avgångsålder pension	65,3	64,4	64,6	67
		<i>Män</i>	65,5	-	i.u	
		<i>Kvinnor</i>	65,0	64,4	64,1	
		Andel heltidsanställningar (%)	98,6	97,8	98,3	98
		<i>Män</i>	94,9	92,4	95,3	
		<i>Kvinnor</i>	99,9	98,6	98,7	
		Personalavgångar externt (%)	9,6	9,0	13,4	10
		<i>Män</i>	11,0	9,5	13,0	
		<i>Kvinnor</i>	9,4	9,0	13,4	

Politiska styrdokument som nämnden har aktualitetsprövat

Politiskt styrdokument	Slutsats
Avgift för transport av avlidna från kommunens särskilda boenden	Justering av avgifter, fortsatt aktuell.
Handlingsplan suicidprevention	Fortsatt aktuellt
Strategi Suicidprevention Östergötalands län 2021-2025	Fortsatt aktuellt
Reviderad riktlinje för beslut om insats enligt socialtjänstlagen och insatser till personer med funktionsnedsättning (dnr)	Revideringen skett under flera steg under året. Fortsatt aktuell.
Reviderad riktlinje för beslut om insats anhörigvård	Upphävd
Översyn riktlinje hemtjänst i barnfamilj	Upphävs
Riktlinje välfärdsteknik	Fortsatt aktuell
Delegationsordning	Revidering skett 3 ggr under året. Fortsatt aktuell.
Ersättningsnivå Daglig verksamhet	Justering av ersättning. Fortsatt aktuell
Ersättningsnivå Personlig assistans	Justering av ersättning. Fortsatt aktuell
Revidering av social - och omsorgsnämndens arbetsformer	Fortsatt aktuell
Konkurrensutsättningsplan 2023-2026	Fortsatt aktuell

Revisionsberättelse för social- och omsorgsnämnden år 2023

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i social- och omsorgsnämnden för verksamhetsåret 2023.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Sakkunnigas rapport" för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Social- och omsorgsnämnden redovisar att 10 av 13 mål är uppfyllda och 3 är delvis uppfyllda. Vi delar till viss del nämndens bedömning av måluppfyllelsen. Vår bedömning är att 3 mål är uppfyllda, 6 mål är delvis uppfyllda och att 4 mål saknar tillräckliga underlag för att kunna bedöma resultatet av måluppfyllelsen.

Nämnden redovisar ett underskott om 52 mnkr jämfört med budget. Nämnden har antagit åtgärdsplaner och aktiviteter under året men dessa har inte till fullo gett effekt. Verksamheten och ekonomin är mycket ansträngd. Nämndens åtgärdsplan anges i årsredovisningen inte vara tillräcklig för kommande år.

Vi noterar att den interna kontrollen i nämndens utbetalningsrutiner kan förbättras.

Granskningen av nämndens upphandlingar och inköp visar att risker och kontroller avseende välfärdsbrott i samband med upphandling och inköp kan förbättras.

Nämnden bedriver ett i allt väsentligt systematiskt arbete med sin interna kontroll. Samtidigt kan konstateras att nämnden redovisar avvikelser i sin rapportering av intern kontroll utöver ovan nämnda ekonomiska avvikelser.

Vi bedömer sammantaget att social- och omsorgsnämnden delvis inte har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

Vi bedömer sammantaget att social- och omsorgsnämnden inte har bedrivit verksamheten ur ekonomisk synpunkt på ett tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att social- och omsorgsnämndens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för social- och omsorgsnämnden och för enskilda ledamöter i nämnden.

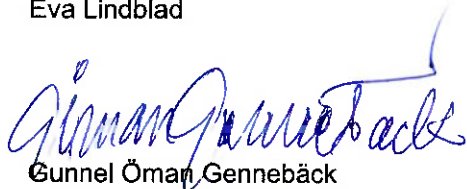
Linköping den 12 mars 2024

Eva Lindblad

Rutger Starwing

Gunnel Öman Genneback

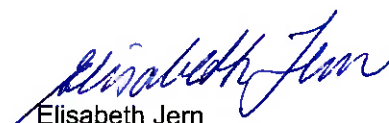
Erik Söderberg

Jacob Cernvall

Dick Svensson

Elisabeth Jern

Bilaga Sakkunnigas rapport:

Grundläggande granskning 2023

Granskning av kommunens upphandlingar och inköp

Granskning intern kontroll i utbetalningsrutinerna i för systemet Treserva

Social- och omsorgsnämnden

2024-03-28

Dnr SON 2024-157

Kommunstyrelsen

Social- och omsorgsnämndens kommentarer till revisionsberättelsen 2023

Nedan besvaras de synpunkter som kommit upp i revisionsberättelsen för social- och omsorgsnämndens verksamhetsberättelse 2023.

Revisionens synpunkter:

Social- och omsorgsnämnden redovisar att 10 av 13 mål är uppfyllda och 3 delvis uppfyllda. Revisionen delar till viss del nämndens bedömning av måluppfyllelsen. Vår bedömning är att 3 mål är uppfyllda, 6 mål delvis uppfyllda och att 4 mål saknar tillräckliga underlag för att bedöma resultatet av måluppfyllelsen.

Nämndens kommentar:

Vid bedömning av målen har nämnden gjort en sammanvägd bedömning baserad på både måluppfyllnad av indikatorerna och de aktiviteter som genomförts.

I vissa fall har det inte längre varit möjligt att mäta indikatorn och då har bedömningen enbart utgått från genomförda aktiviteter och det resultat som uppnåtts som en följd av dem. I andra fall visar inte indikatorn måluppfyllelse men bedömningen görs utifrån övriga genomförda aktiviteter. Med den metodiken får vi ett annat utfall av måluppfyllelsen än vad revisorerna bedömer. De bedömningsgrunder som använts redovisas tydligt i verksamhetsberättelsen.

Revisionens synpunkter:

Nämnden redovisar ett underskott om 52 mnkr jämfört med budget. Nämnden har antagit åtgärdsplaner och aktiviteter under året men dessa har inte till fullo gett effekt. Verksamheten och ekonomin är mycket ansträngd. Nämndens åtgärdsplan anges i årsredovisningen inte vara tillräcklig för kommande år.

Nämndens kommentar:

Nämnden håller med revisorerna om att ekonomin är mycket ansträngd och att verksamheten inte bedrivits på ett ur ekonomisk synpunkt på ett tillfredsställande sätt. Inför 2024 organiseras även den egna regin under nämnden där ytterligare underskott finns, något som kommer att innebära en än mer ansträngd ekonomi. Därför har förvaltningen fått i uppdrag att ta fram en utökad åtgärdsplan inför 2024 för att uppnå budget i balans.

Revisionens synpunkter:

Granskningen av nämndens upphandlingar och inköp visar att risker och kontroller avseende välfärdsbrott i samband med upphandling och inköp kan förbättras.

Nämndens kommentar:

Nämnden och förvaltningen tillstår att det finns brister i de områden som revisionen uppmärksammat och ett förbättringsarbete pågår för att säkerställa en mer ändamålsenlig hantering av både upphandlingsplan och konkurrensutsättningsplan. Rutiner för kontroll av ingångna avtal behöver utvecklas och förfinas för att säkerställa inte bara kvalitet utan även

faktureringsprocessen, särskilt gäller det hantering av bla ansökan om sjuklönekostnader inom personlig assistans där förvaltningen identifierat flera utvecklingsområden. I internbudget 2024 har samtliga nämnder flera strategiska uppdrag som innebär att åtgärderna kommer tas om hand inom ramen för nämndens internbudget och förvaltningens verksamhetsplan.

Revisionens synpunkter:

Granskningen av utbetalningar via Treserva visar att den interna kontrollen i nämndens utbetalningsrutiner kan förbättras

Nämndens kommentar:

Social- och omsorgsnämnden avser att utveckla, formalisera och systematisera internkontrollarbetet gällande utbetalningar via Treserva i enlighet med de rekommendationer som lämnas i granskningsrapporten.

Revisionens synpunkter:

Nämnden bedriver ett i allt väsentligt systematiskt arbete med sin interna kontroll. Samtidigt kan konstateras att nämnden redovisar avvikelser i sin rapportering av intern kontroll utöver ovan nämnda ekonomiska avvikelser

Nämndens kommentar:

I det systematiska arbetet med internkontrollplaner lyfts varje år områden och aktiviteter dels utifrån risk och konsekvens men även utifrån att nämnden vill säkra upp aktiviteter där det kan finnas risk för avvikelser. På det sättet kan internkontrollen stärkas kontinuerligt men det innebär också i normalfallet att någon/några form(er) av avvikelse(r) uppstår. Det viktiga är då att utarbeta rutiner för att dessa avvikelser inte uppstår i framtiden. Internkontrolluppföljningen visar avvikelser men också att åtgärder vidtagits.

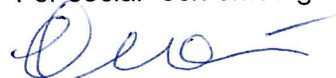
Revisionens synpunkter:

Vi bedömer sammantaget att social- och omsorgsnämnden delvis inte har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

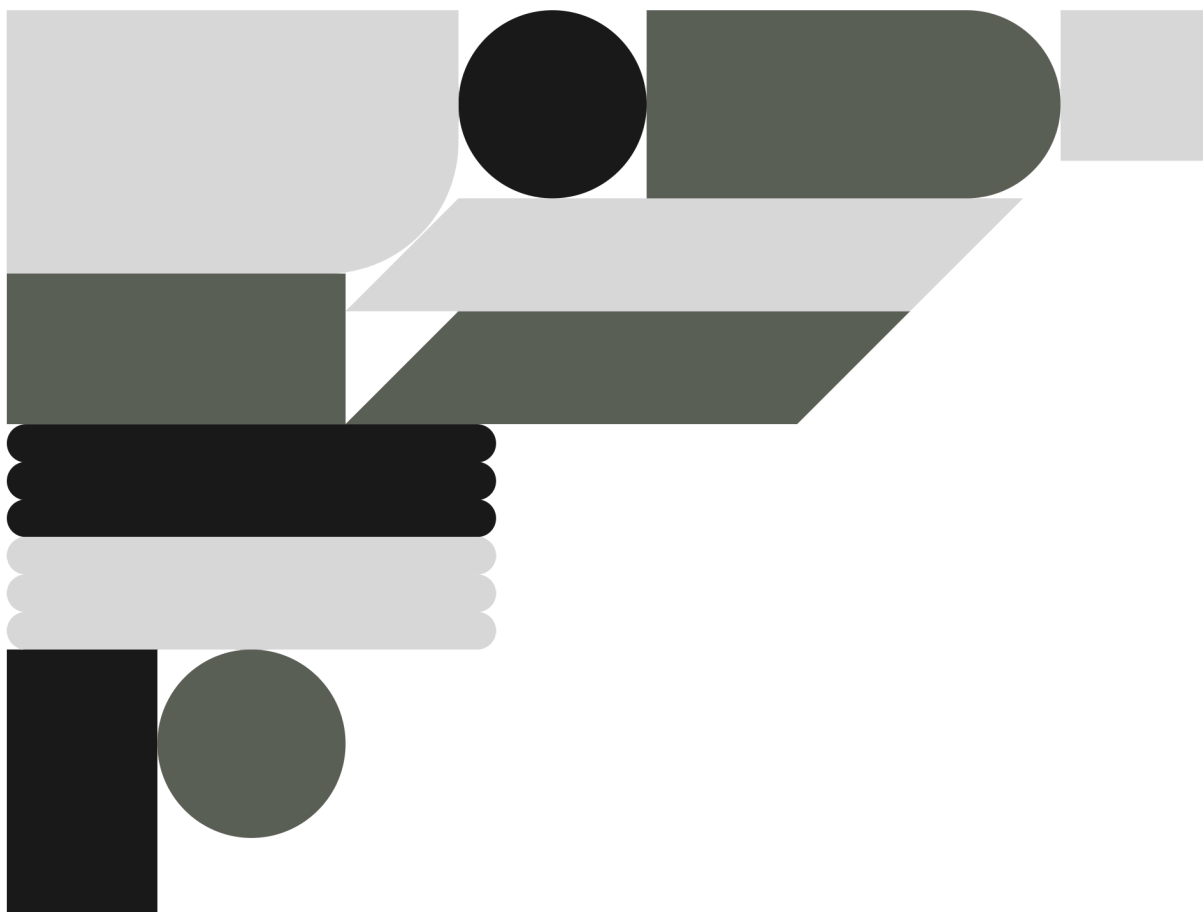
Nämndens kommentar:

Synpunkten från revisionen är svår att bemöta då det inte framgår vad bedömningen i revisionsberättelsen baseras på. Verksamhet som bedrivs på ett ändamålsenligt sätt inbegriper många olika aspekter där måluppfyllelse är en del. Andra aspekter är till exempel rättssäker handläggning, verkställighet av beslut, brukarundersökningar och resultat av insatser.

För social- och omsorgsnämnden

Annika Krutzén
ordförande

Grundläggande granskning 2023

Social- och omsorgsnämnden

Diarienummer:
Datum:
Handläggare:
Organisation:

Innehåll

Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	4
Metod och avgränsning	5
Har nämnden genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?	6
Internbudget	6
Måluppfyllelse 2023	7
Bedömning	9
Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?	10
Internbudget	10
Måluppfyllelse för ekonomi	10
Iakttagelser nämndens ekonomiska utfall 2023	11
Har nämnden säkerställt att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?	12
Nämndens arbete	12
System för internkontroll och riskhantering	12
Sammanfattande analys och bedömning av de tre revisionsfrågorna	14
Bilaga 1 Nämndens mål	15
Social- och omsorgsnämndens mål	15
Bilaga 2 Avstämning hösten 2023	16
Iakttagelser Delårsrapport 31/8	16
Ekonomi	16
Ändamålsenlig verksamhet - verksamhetsmål	18
Iakttagelser intern kontroll	20

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser och nämnder.

Nämnderna och styrelsen ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna grundläggande granskat social- och omsorgsnämnden.

PwC har som sakkunniga biträden till Linköpings kommun, enligt ramavtal för revisionstjänster KS26 2021-116, genomfört den grundläggande granskningen avseende nämnderna. Syftet med rapporten är att ge underlag till de förtroendevalda revisorerna inför framtagandet av den årliga revisionsberättelsen.

Arbetet har utförts av Karin Jäderbrink, Elin Rylander och Linn Bergman i enlighet med kommunrevisionens beslutade projektplan 2023-05-23.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge revisorerna ett underlag till uttalande i en årlig revisionsberättelse.

Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Har nämnden genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
2. Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
3. Har nämnden säkerställt att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar bygger på följande lagstiftning och kommunens styrdokument:

- Kommunallagen (2017:725).
- Linköpings kommuns reglemente, fastställt av kommunfullmäktige.
- Linköpings kommuns budget för 2023 med plan för 2024-2028.

Metod och avgränsning

Granskningen är översiktlig och har skett löpande över året. Den behandlar främst styrning mot mål och måluppfyllelse vid årets slut samt nämndernas systematiska arbete med intern styrning och kontroll. Vi har också granskat om verksamheten lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten, om målen uppnås och om verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser samt om adekvata och tillräckliga åtgärder för att uppnå fastställda mål vidtagits vid avvikelser.

Under året uppmärksammas kommunens och nämndernas styrande dokument och särskilda iakttagelser utifrån 2022 års granskning.

Granskningen har skett av nämndens internbudget och verksamhetsplan 2023, delårsrapport per augusti 2023 och verksamhetsberättelse för 2023. Vidare har vi tagit del av uppföljningar av ekonomi och verksamhet samt nämndens handlingar och protokoll.

En avstämning av om resultaten i delårsrapporten den 31 augusti är förenliga med fastställd budget och mål för verksamheten lämnades till revisorerna hösten 2023. Avstämningen bifogas i bilaga 2.

Granskningens avrapportering sker utifrån fokus på avvikelser.

Socialdirektör och biträdande socialdirektör vid socialförvaltningen har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Har nämnden genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?

Granskning av om nämnden genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt enligt kommunens budget för 2023 och tilldelade ansvarsområden enligt Reglemente för Linköpings kommun (2022-05-31 §199).

Reglemente

I reglementet framgår nämndens uppdrag och ansvarsområden. Nämnden ska bland annat svara för myndighetsutövning och verkställande enligt socialtjänstlagen, lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, lag om vård av missbrukare i vissa fall, lag om mottagande av asylsökande, mottagande av ensamkommande barn samt övriga till området hörande lagar, förordningar och föreskrifter. För personer som är under 65 år svarar nämnden även för utprovning och förskrivning av personliga hjälpmedel, rekrytering och utbildning av familjehem och kontaktpersoner samt fördelning av föreningsbidrag.

Internbudget

Granskningsinriktning:

- *Granskning av om nämndens mål utgår från de kommunövergripande målen*
- *Granskning av om det för målen anges förväntade resultat och vad verksamheten vill uppnå under budgetperioden*
- *Granskning av om nämndindikatorer finns, om de utgör ett underlag för värdering och analys av måluppfyllelse och har ett värde som visar vilket resultat som ska uppnås under perioden*

lakttagelser

Nämnden beslutade 2022-10-19 om internbudget för 2023. Beslut om internbudget fattades även 2023-03-22 med anledning av att ny nämnd tillträdde efter valet 2022.

I bilaga 1 redovisas nämndens mål.

I internbudgeten för 2023 har nämnden 13 mål och 24 strategiska utvecklingsuppdrag. I nämndens internbudget anges indikatorn "Fördelning flickor och pojkar fr 2023" för nämndens mål *Stöd och service ska ges lättillgängligt med god kvalitet*. I internbudgeten saknar indikatorn angivna målvärden för 2023 och uppföljning av indikatorn görs ej i delårsrapporten. I övrigt har samtliga mål har mätbara indikatorer med målvärde för 2023.

Vi noterar att indikatorerna för nämndens mål avseende innovativ organisation inte längre är aktuella och att detta mål därmed saknar mätbara indikatorer.

Nämndens verksamhetsplan

Enligt kommunens styr- och ledningssystem är förvaltningarnas verksamhetsplaner en del av kommunstyrelsens och nämndernas internbudgetar. Aktiviteterna i verksamhetsplanen ska ha fokus på vad förvaltningen ska förändra och utveckla i verksamheten och ska ha en tydlig koppling till prioriterade styrdokument, nämndmål, strategiska utvecklingsuppdrag och/eller nämnduppdrag.

Granskningsinriktning:

- *Granskning av om verksamhetsplanens aktiviteter har tydlig koppling till utvecklingsuppdrag, nämndmål och prioriterade styrdokument.*
- *Granskning av om verksamhetsplanens aktiviteter och handlingsplaner har fokus på vad förvaltningen ska förändra och utveckla i verksamheten.*

Iakttagelser

Verksamhetsplan för 2023 finns som bilaga till av nämnden beslutad internbudget.

Granskning av verksamhetsplan visar följande:

- I planen finns aktiviteter för majoriteten av målen enligt internbudgeten men vi noterar att aktiviteter saknas för målen *Barn ska vara delaktiga i beslut som rör dem, Innovativ organisation som klarar dagens och framtidens kompetensutmaning och Verksamhetsutveckling sker med stöd av digitaliseringens förutsättningar*

Måluppfyllelse 2023

Nämndens måluppfyllelse - om nämnden redovisat resultat som är förenligt med kommunens mål och nämndens förväntade resultat.

Löpande uppföljning

Granskningsinriktning:

- *Granskning av nämndens löpande uppföljning av mål och uppdrag.*
- *Granskning av om åtgärder vidtagits i de fall målen inte uppnås.*

Iakttagelser

Nämnden har följt upp målen i delårsrapporten per den 31 augusti. Nämnden prognostiserade att av 13 mål kommer ett mål att uppnås och fem mål att delvis uppnås. För nämndens resterande sju mål lämnades ingen samlad bedömning för graden av måluppfyllelse, alternativt att bedömning per augusti saknades helt. Kommentarer till varför vissa mål ej följs upp framgår inte tydligt av delårsrapporten. Vi kan av protokoll inte se att nämnden har vidtagit några åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen i samband med att delårsrapporten godkändes.

Nämndens måluppfyllelse 2023

Granskningsinriktning:

- *Granskning av om måluppfyllelsen utgår från kommunens instruktioner för redovisningen av målen.*
- *Granskning av om redovisningen av det som uppnåtts är i överensstämmelse med de förväntade eller önskade resultaten som fastställts i förväg.*
- *Granskning av om det i redovisningen av måluppfyllelsen redogörs för prestationer och effekter som stödjer nämndens bedömning.*

lakttagelser

Nämnden redogör för årets måluppfyllelse i verksamhetsberättelsen. Se bilaga 1. Nämndens bedömning utgår från nämndens indikatorer och att genomförda och pågående aktiviteter bidrar till måluppfyllelsen.

Nämnden har följt upp och redovisat utfallet av internbudgetens nämndindikatorer. Utfall saknas dock på flera indikatorer och några av indikatorerna redovisas på ett sätt som gör att de inte går att bedöma dem. Exempelvis har indikatorn "Chefer och medarbetare har genomfört e-utbildningen "Jämställdhet - vad är det och hur uppnår vi det?" under 2023" målvärde 90% och utfallet för 2023 redovisas som "2".

Social- och omsorgsnämnden redovisar uppföljning av samtliga 24 strategiska utvecklingsuppdrag som framgår av nämndens internbudget 2023. Vi noterar att nämnden följer upp ytterligare åtta uppdrag utöver de som angivits i internbudgeten. Social- och omsorgsnämnden redovisar 13 uppdrag som genomförda, 15 uppdrag som pågående, ett som planerat och ett uppdrag anges ej längre vara aktuellt. För två av uppdragen framgår det inte tydligt vad status är.

Nämnden har följt upp och bedömt samtliga av nämndmålen 2023. I redovisningen av måluppfyllelsen framgår det dock inte på ett tydligt sätt vad som ligger till grund för nämndens bedömning av flera mål. Vi bedömer att det för flera mål saknas stöd för bedömningen i indikatorerna och att beskrivningen av bedömningen är inte tydligt underbyggd. I flera fall bedöms mål på olika sätt i avsnittet "Nämndindikatorer" jämfört med hur de bedöms i avsnittet "Målredovisning" vilket skapar otydlighet kring bedömningarna. Redovisningen av målen gör att vi i några fall har svårt att verifiera vad som ligger till grund för den samlade bedömningen av målet.

Nämnden har beslutat om uppföljning av social- och omsorgsförvaltningens verksamhetsplan. Av 31 aktiviteter bedöms 23 som genomförda, 6 som pågående och 2 stycken som ej påbörjade. Vi noterar att aktiviteten kopplat till social- och omsorgsnämndens (SON) mål *stöd och service ges tidigt, samordnat, jämlikt och anpassat efter behov* inte följs upp i uppföljningen av verksamhetsplanen.

Bedömning

Vår bedömning är att nämnden delvis genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

Bedömningen grundar sig på följande:

Internbudget

- Internbudgeten är upprättad enligt kommunens reglemente och styr- och ledningssystem. Målen innehåller nämndens förväntade resultat och vad verksamheten vill uppnå under budgetperioden. Verksamhetsplanen innehåller aktiviteter för majoriteten av målen i nämndens internbudget men tre av målen saknar aktiviteter.

Löpande uppföljning av måluppfyllelse och vidtagna åtgärder

- Nämnden har löpande följt upp mål och uppdrag. Åtgärder med anledning av måluppfyllelsen har inte noterats i uppföljningen per den 31 augusti.

Måluppfyllelse 2023

- Vi delar till viss del nämndens bedömning av måluppfyllelsen men bedömer, utifrån nämndens redovisning, att bland annat målen "planera verksamhet med hänsyn till klimat och miljö" och "stöd och service ska ges lättillgängligt med god kvalitet" saknar redovisade resultat för att kunna bedömas som uppfyllda. Vi bedömer vidare att det för flera mål i verksamhetsberättelsen saknas en tillräcklig tydlig avrapportering av indikatorer, aktiviteter och uppdrag för att det ska vara möjligt för oss att bedöma resultatet av måluppfyllelsen.

Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?

Granskningsinriktning:

- *Granskning av om nämnden redovisat att de uppnår beslutad budget.*
- *Granskning av nämndens löpande uppföljning av det ekonomiska utfallet.*
- *Granskning av om åtgärder vidtagits i de fall budgeten inte uppnås.*

Internbudget

Granskning av om internbudgeten är upprättad i enlighet med kommunens budget och kommunens reglemente.

lakttagelser

Av Reglemente för Linköpings kommun framgår nämndens uppdrag. Av kommunens budget framgår budgetramen för nämnden. Nämnden ska arbeta fram en budget med flerårsplan.

Nämnden beslutade 2022-10-19 om internbudget för 2023. Beslut om internbudget fattades även 2023-03-22 med anledning av att ny nämnd tillträdde efter valet 2022. Nämndens internbudget överensstämmer inte med kommunfullmäktiges budgetram för 2023. Det framgår av delårsrapporten att den utökade budgetramen beror på att kommunstyrelsen beslutat om en hyreskompensation på 4,2 mnkr, vilken bokförts på gruppboenden. Vidare har kommunstyrelsen fattat beslut om lönekompensation om 2,5 mnkr, vilken ska vidareförmedlas till Leanlink. (KS 2023-05-09 § 148).

I november beslutade kommunstyrelsen att bevilja extra resursmedel på 8,5 miljoner kronor till social- och omsorgsnämnden för upprustning av boende för våldsutsatta kvinnor samt för kostnader kopplat till förändrat säkerhetsläge och lågtröskelboende (KS 2023-11-14 § 333). Budgetramen justerades från 1717 till 1724,6 miljoner kronor

Måluppfyllelse för ekonomi

Granskningsinriktning:

- *Granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges budget.*
- *Granskning om åtgärder vidtagits i de fall inte budgeten uppnås.*

lakttagelser löpande verksamhet

Nämnden har följt verksamhetens ekonomi i tre delårsrapporter, per mars, augusti och oktober, som redovisats till kommunstyrelsen. Nämnden har även följt ekonomin i månadsrapporter.

Nämnden har i den ekonomiska rapporteringen löpande prognostiserat utfallet på årsbasis. Nämnden prognostiserade den 31 augusti en negativ budgetavvikelse på - 35 mnkr jämfört med budget.

Enligt kommunens regler för ekonomistyrning ska en nämnd som prognostiserar ett underskott som överstiger 1 procent och uppgår till mer än 1 mnkr vidta åtgärder för att inom tre år eliminera underskottet. Utfallet överstiger gränsen för åtgärder.

Social- och omsorgsnämnden prognostiserade vid delåret i augusti ett underskott om - 35 mnkr för helåret, vilket motsvarade ett underskott om 2 procent av tilldelad budgetram.

Exempel på åtgärder som vidtagits är:

- 2023-04-26 § 60 beslutade nämnden att ge social- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att på nämnden i juni presentera en åtgärdsplan för 2023 på grund av det prognostiserade underskottet som överstiger 1 procent av budgeten.
- 2023-06-21 § 111 beslutade nämnden att notera information om åtgärdsplanen för 2023. Nämnden beslutade även att uppdra förvaltningschefen att till nämndens sammanträde i augusti ta fram ett förslag att hos kommunstyrelsen hemställa om ett omställningsstöd för perioden 2024-2026 på 20, 15 och 10 mnkr.
- 2023-08-23 § 137 - beslut om att upprättat förslag till åtgärdsplan för 2023 och framåt godkänns.
- Av delårsrapport för Linköpings kommun per 31 augusti framgår att social- och omsorgsnämnden har upprättat en åtgärdsplan med anledning av prognostiserat underskott.

lakttagelser nämndens ekonomiska utfall 2023

Nämnden redovisar ett underskott på - 53 mnkr jämfört med budget. Nämnden har beslutat om en åtgärdsplan i enlighet med kommunens ekonomistyrningsregler.

Bedömning

Nämnden bedöms inte ha en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Bedömningen grundar sig på följande:

- Budgetramen är överensstämmande med kommunens budget inkluderat tilläggsanslag.
- Nämnden har löpande följt upp det ekonomiska utfallet och vidtagit vissa åtgärder samt beslutat om åtgärdsplan i enlighet med kommunens regler för ekonomistyrning. Åtgärderna har dock inte varit tillräckliga för att nå ett förbättrat ekonomiskt resultat under året. Utfallet är ca 18 mnkr sämre än det prognostiserade resultatet vid delår per augusti.
- Nämnden har inte följt beslutad budgetram. Nämnden redovisar ett negativt resultat om - 53 mnkr jämfört med budget.

Har nämnden säkerställt att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskning av intern kontroll är en översiktlig granskning av den struktur som nämnden har för den interna kontrollen och hur den är integrerad i organisation, system och nämndens löpande arbete.

Nämndens arbete

Granskning om nämndens arbete bedrivits i enlighet med reglemente, internbudget och verksamhetsplan.

Iakttagelser

Nämnden har haft 11 sammanträden under 2023. Möten har genomförts i enlighet med sammanträdesplanen.

Strukturen för uppföljning och rapportering framgår av Linköpings kommuns reglemente.

Granskningen visar att nämnden fått återkommande rapportering från verksamheten och ekonomi i enlighet med kommunens reglemente och kommunens årsplanering.

Delårsrapporten per den 31 augusti innehåller bland annat årsprognos mot fastställd budget och prognos för måluppfyllelse av både verksamhets- och ekonomiska mål.

System för internkontroll och riskhantering

Granskningsinriktning:

- *Granskning av om nämnden genomfört en riskanalys.*
- *Granskning av om nämnden upprättat en internkontrollplan.*
- *Granskning av redovisat resultat av utförd intern kontroll.*

I reglementet för Linköpings kommun framgår det att nämnderna och styrelsen ska vara uppmärksamma på risker. Av reglementet framgår också att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och styrdokument som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnderna och kommunstyrelsen ska årligen ta fram internkontrollplan och följa upp planen i en rapport.

Iakttagelser

I och med att nya ledamöter tillträdde efter valet 2022 har nämnden inte tagit del av riskanalys som legat till grund för internkontrollplanen 2023. Nämnden har däremot beslutat om internkontrollplan för 2023 vid sammanträde 2023-03-22.

Efter dialog med nämnden framgår att nämnden har två internkontrollrepresentanter, vilka har varit med i arbetet med riskanalysen. Under våren 2023 har nämnden deltagit i workshop där nämnden fick möjlighet att lyfta de områden som anses ha hög prioritet. Nämnden kommer besluta om internkontrollplan för 2024 under oktober 2023.

Statusrapport avseende internkontroll har lämnats kontinuerligt till nämnden under året, bland annat i delårsrapporten per mars och augusti.

Nämnden har i februari 2024 följt upp internkontrollplanen i en internkontrollrapport. Samtliga risker i nämndens internkontrollplan följs upp och redovisas i internkontrollrapporten. Avvikelse har noterats. Redovisningen av hur kontrollerna genomförts samt resultatet av dem kan utvecklas för några av riskområdena. Exempelvis redovisas avvikelser för området "fakturor, välfärdsbrott" och det saknas tydliga åtgärder för hur nämnden ska säkerställa att avvikelser inte inträffar igen.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden i allt väsentligt sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig.

Bedömningen grundar sig på följande:

- Nämnden kan verifiera att de utövar styrning och kontroll över nämndens verksamhet. Vi gör bedömningen att nämndsarbetet har bedrivits enligt reglemente, internbudget och verksamhetsplan.
- Vi gör bedömningen att nämndens arbete med intern kontroll är förenligt med vad som anges i reglementet för Linköpings kommun. Vi bedömer att nämndens resultat av utförd intern kontroll är delvis tillfredsställande.

Sammanfattande analys och bedömning av de tre revisionsfrågorna

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden delvis har en ändamålsenlig styrning, ledning, uppföljning och kontroll av verksamheten och ekonomi.

Vår bedömning utgår från följande:

1. **Har nämnden genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?** Nämnden har delvis genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt utifrån mål, reglemente och budget.

Nämnden **rekommenderas** att tydliggöra vilka åtgärder som vidtas för att nå mål för verksamheten i samband med prognostiserade avvikelser. Vi rekommenderar även nämnden att tydliggöra redovisning av målen så att det tydligt framgår vad som ligger till grund för respektive bedömning.

2. **Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?** Vår bedömning utifrån genomförd granskning är att nämnden inte har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin utifrån kommunens budget och nämndens internbudget och uppdrag i reglementet.

Nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse och ekonomin är mycket ansträngd. Åtgärdsplaner är framtagna men anges inte ha gett effekt. Nämndens åtgärdsplan anges i årsredovisningen inte vara tillräcklig för kommande år.

Nämnden rekommenderas att säkerställa fortsatta åtgärder för att få nämndens ekonomi i balans.

3. **Har nämnden säkerställt att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?** Vår bedömning utifrån genomförd granskning är att nämnden i allt väsentligt bedriver ett systematiskt arbete med sin interna kontroll. Samtidigt kan konstateras att nämnden redovisar avvikelser i sin rapportering av intern kontroll, utöver tidigare nämnda ekonomiska avvikelser.

Nämnden **rekommenderas** att utveckla redovisningen i internkontrolluppföljningen så det tydligt går att utläsa hur samtliga kontroller har genomförts, resultat av genomförda kontroller samt vilka åtgärder som vidtagits.

Bilaga 1 Nämndens mål

Nämnden redovisar i verksamhetsberättelsen följande måluppfyllelse. I tabellen redogörs också för vår bedömning.

Social- och omsorgsnämndens mål	Nämndens måluppfyllelse 2023.08	Nämndens måluppfyllelse 2023	Vår Bedömning
Stöd och service ges tidigt, samordnat, jämlikt och anpassat efter behov	Ingen samlad bedömning	Uppfyllt	Uppfyllt
Planera verksamhet med hänsyn till klimat och miljö	Uppfylls delvis	Uppfyllt	Delvis uppfyllt
Stöd och service ska ges lättillgängligt med god kvalitet	Ingen samlad bedömning	Uppfyllt	Delvis uppfyllt
Barn ska vara delaktiga i beslut som rör dem (Barnkonventionen)	Bedömning saknas	Uppfyllt	Delvis uppfyllt
Stark gemenskap och människor i arbete	Bedömning saknas	Uppfyllt	Otydlig redovisning
Hög kunskap med skolor i framkant	Bedömning saknas	Uppfyllt	Otydlig redovisning
Ändamålsenliga och kostnadseffektiva insatser	Uppfylls delvis	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt
Flexibel organisation utifrån medborgarnas behov	Ingen samlad bedömning	Uppfyllt	Uppfyllt
Innovativ organisation som klarar dagens och framtidens kompetensutmaning	Bedömning saknas	Uppfyllt	Otydlig redovisning
Verksamhetsutveckling sker med stöd av digitaliseringens förutsättningar	Uppfylls delvis	Uppfyllt	Otydlig redovisning
Goda arbetsplatser	Uppfylls delvis	Uppfyllt	Uppfyllt
Hållbart chef- och ledarskap	Uppfylls delvis	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt
Nya vägar för kompetensförsörjning	Uppfylls	Delvis uppfyllt	Delvis uppfyllt

Bilaga 2 Avstämning hösten 2023

Iakttagelser Delårsrapport 31/8

Ekonomi

Revisionsfråga	Iakttagelse
Redovisar nämnden att de har förutsättning att uppnå budget?	<p>Nämndens budget för 2023 som presenteras i delårsrapporten per augusti är 1 716 600 tkr, vilket inte överensstämmer med kommunfullmäktiges budgetram för 2023 om 1 709 383 tkr. Det framgår av delårsrapporten att den utökade budgetramen beror på att kommunstyrelsen beslutat om en hyreskompensation på 4,2 mnkr, vilken bokförts på gruppboenden. Vidare har kommunstyrelsen fattat beslut om lönekompensation om 2,5 mnkr, vilken ska vidareförmedlas till Leanlink. (KS 2023-05-09, § 148)</p> <p>Nämnden prognostiserar ett utfall för 2023 på 1 751 600 tkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse på - 35 mnkr jämfört med budget. Orsaken till avvikelsen förklaras bland annat av ökade externa lokalkostnader, ökade kostnader för dygnsplaceringar Barn och unga, ökat underskott LSS-boenden samt uppstart av ny daglig verksamhet inom LSS.</p>
Redovisas avvikelser på verksamhetsnivå?	<p>Nämnden redovisar avvikelser på verksamhetsnivå. Följande verksamheter redovisar större budgetavvikelser efter årets första åtta månader:</p> <ul style="list-style-type: none">- Insatser enligt LSS, SFB och HSL, avvikelse -16,7 mnkr.- Insatser personer, funktionsnedsättning, avvikelse -5,2 mnkr.- Vård för vuxna med missbruksproblem, avvikelse +7,1 mnkr.- Barn- och ungdomsvård, avvikelse -7,9 mnkr. <p>I delårsrapporten per augusti beskriver nämnden avvikelserna. Det framgår av rapporteringen att det stora underskottet för LSS, SFB och HSL beror på skillnad i OPI-ersättningen jämfört med kommunens lön- och priskompensation för bl.a. de externa boendena, ökade lokalkostnader inkl. elkostnader samt ökad volym för externa placeringar.</p>
Har nämnden vidtagit åtgärder vid avvikelser av budgetutfallet?	<p>Enligt kommunens ekonomistyrningsregler ska nämnder som prognostiserar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa en åtgärdsplan till kommunstyrelsen.</p>

	<p>Social- och omsorgsnämnden prognostiserar ett underskott om -35 mnkr för helåret, vilket motsvarar ett underskott om 2 procent av tilldelad budgetram.</p> <p>2023-04-26 § 60 - I samband med att nämnden godkände delårsrapport per den 31 mars med prognos för helår 2023, beslutade nämnden att ge social- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att på nämnden i juni presentera en åtgärdsplan för 2023 på grund av det prognostiserade underskottet som överstiger 1 procent av budgeten.</p> <p>2023-06-21 § 111 - Social- och omsorgsnämnden beslutar att notera information om åtgärdsplanen för 2023. Nämnden beslutar även att uppdra förvaltningschefen att till nämndens sammanträde i augusti ta fram ett förslag att hos kommunstyrelsen hemställa om ett omställningsstöd för perioden 2024-2026 på 20, 15 och 10 mnkr.</p> <p>2023-08-23 § 137 - Nämnden beslutar att upprättat förslag till åtgärdsplan för 2023 och framåt godkänns.</p> <p>Av delårsrapport för Linköpings kommun per 31 augusti 2023 med prognos för helår, vilken kommunstyrelsen behandlade vid sammanträde 2023-10-17, framgår att social- och omsorgsnämnden har upprättat en åtgärdsplan med anledning av prognostiserat underskott.</p>
--	--

Ändamålsenlig verksamhet - verksamhetsmål

Revisionsfråga	Iakttagelse
Har nämnden följt upp målen enligt internbudgeten?	<p>Nämnden redovisar att av 13 mål kommer ett mål att uppnås och fem mål att delvis uppnås. För nämndens resterande sju mål lämnas ingen samlad bedömning för graden av måluppfyllelse alternativt att bedömning per augusti saknas helt. Kommentarer till varför vissa mål ej följs upp framgår inte tydligt av delårsrapporten. Se bilaga nämndens mål.</p> <p>Nämnden redovisar uppföljning av samtliga 24 strategiska utvecklingsuppdrag. Vi noterar att 20 av utvecklingsuppdragen redovisas som pågående och ett som genomfört. Tre av de strategiska utvecklingsuppdragen saknar bedömning i delårsrapporten. Vi noterar även att nämnden följer upp ytterligare åtta uppdrag än de som angivits i internbudgeten för 2023, varav sex uppdrag är kvarstående från tidigare år. Av dessa åtta anges fyra vara pågående, två kvarstår, ett är ej på börjat och ett saknar bedömning.</p>
Är målen uppföljningsbara?	<p>Enligt kommunens instruktioner ska målen vara formulerade som ett önskvärt tillstånd. Måluppfyllelsen grundas på en sammanvägd bedömning utifrån resultat, förvaltningens verksamhetsplan, nämndindikatorer och andra genomförda eller planerade aktiviteter.</p> <p>I delårsrapporten är rapporteringen av nämndens måluppfyllelse ofullständig där flera av nämndens mål saknar bedömning. Av rapporteringen framgår det inte någon tydligt motivering för vilka grunder bedömningen har gjorts på. I nämndens internbudget anges indikatorn "Fördelning flickor och pojkar fr 2023" för nämndens mål <i>Stöd och service ska ges lättillgängligt med god kvalitet</i>. I internbudgeten saknar indikatorn angivna målvärden för 2023 och uppföljning av denna görs ej i delårsrapporten. I övrigt har samtliga mål har mätbara indikatorer med målvärde för 2023. Flera indikatorer kan dock ännu inte mätas i delårsrapporten.</p> <p>Vi noterar att indikatorerna för nämndens mål avseende innovativ organisation inte längre är aktuella och att detta mål därmed saknar mätbara indikatorer.</p>
Följs verksamhetsplanen upp?	<p>Verksamhetsplanen för social- och omsorgsförvaltningen följs upp. Av uppföljningen framgår ingen helårsbedömning för aktiviteterna men de är bedömda utifrån skalan "pågår, ej påbörjad, avslutad/klar". I uppföljningen av verksamhetsplanen anges att 25 aktiviteter pågår, fyra är ej påbörjade och att två är avslutad/klar.</p> <p>Vi noterar att aktiviteten kopplat till nämndens mål <i>stöd och service ges tidigt, samordnat, jämlikt och anpassat efter behov</i> inte följs upp i delårsrapporten per augusti.</p>

Har nämnden vidtagit åtgärder med anledning av måluppfyllelsen?	Vi kan av delårsrapporten inte utläsa att nämnden har vidtagit några åtgärder med anledning av den prognostiserade måluppfyllelsen.
Nämndens verksamhetsstatistik	I delårsrapporten redovisar nämnden även volymtal och personalstatistik. Exempel på volymtal som följs upp är Antal barn och unga i dygnsvård under året ackumulerat (varav ensamkommande), Antalet pågående ärenden i snitt per månad IFO samt Ackumulerade familjerättsliga ärenden under året. Personal följs upp genom antal tillsvidareanställda, sjukfrånvaro och personalavgångar externt.
Identifierade risker	Kommunstyrelsen har beslutat om en ny nämnds- och förvaltningsorganisation som ska träda i kraft den 1 januari 2024 (KS 2023-06-07, § 197). Beslutet berör sektor välfärd och socialpolitik och innebär att två nya förvaltningar kommer att inrättas, Vård- och omsorgsförvaltningen samt Socialförvaltningen. Nuvarande Social- och omsorgsförvaltningen samt Leanlink kommer att avvecklas.
Övrig av betydelse för nämndens framdrift	Inom socialtjänsten pågår det flera nationella utredningar med förslag på förändringar inom social- och omsorgsnämndens ansvarsområde. Exempelvis förslaget om att personlig assistans i sin helhet ska övergå till staten samt förslag om ny socialtjänstlag. Reformerna planeras för genomförande under 2026, vilket kommer att kräva planerings- och omställningsarbete inom ramen för nämndens ansvarsområde och budget.

lakttagelser intern kontroll

Revisionsfråga	lakttagelse
Nämndens arbete	Nämnden har under våren 2023 beslutat om delegationsordning.
Har styrelsen kontinuerligt följt upp verksamhet och ekonomi?	Nämnden har följt upp verksamhet och ekonomi i delårsrapporten per den 31 mars och 31 augusti samt genom månadsrapporter (april, maj). Händelser av väsentlig betydelse har noterats i delårsrapporten per 31/8.
Har nämnden beslutat om internkontrollplan	Beslut i samband med att internbudget 2023 beslutades 2022-10-19 samt 2023-03-22 i och med att ny nämnd tillträdde efter valet 2022.
Har internkontrollplanen följts upp? • redovisas avvikelser?	I internkontrollplanen framgår när arbetet ska följas upp och redovisas. I delårsrapporterna för mars och augusti lämnas en kortfattad beskrivning av utfört internkontrollarbete enligt internkontrollplanen. Av uppföljning vid delårsrapport per augusti framgår att fem av nämndens åtta kontrollmoment är genomförda. De tre återstående kontrollerna kommenteras. Det framgår bl.a. att kontrollen avseende efterlevnad av avgiftstaxan inom LSS (främst korttidsverksamhet och fritids) visar på brister, men att detta har åtgärdats.
Har nämnden tagit del av en riskanalys som grund för kontrollerna i internkontrollplanen?	I och med att ny nämnd tillträdde efter valet 2022 har nämnden inte tagit del av riskanalys som legat till grund för internkontrollplanen 2023. Nämnden har däremot beslutat om internkontrollplan för 2023 vid sammanträde 2023-03-22. Efter dialog med nämnden framgår att nämnden har två internkontrollrepresentanter, vilka har varit med i arbetet med riskanalysen. Under våren 2023 har nämnden deltagit i workshop där nämnden fick möjlighet att lyfta de områden som anses ha hög prioritet. Nämnden kommer besluta om internkontrollplan för 2024 under oktober.
Har nämnden kontrollmoment inom alla de områden som framgår av internkontrollhandboken?	Enligt handboken ska planen innehålla kontrollmoment inom följande områden: • Verksamhet och organisation • Personal • Ekonomi • Administration • Oegentligheter, mutor och jäv. Alla områden finns med.